

RAZPIS TEKMOVANJA

V dogovoru z Okrajnim in občinskimi odbori Socialistične zveze koprškega okraja razpisuje Slovenski Jadran NAGRADNO TEKMOVANJE med krajevnimi organizacijami SZDL koprškega okraja za zbiranje naročnikov našega glasila in za razširitev Slovenskega Jadrana nasploh. V ta namen razpisuje uprava lista naslednje nagrade:

1. TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK
2. RADIOGRAMOFON
3. TRANZISTORSKI RADIJSKI SPREJEMNIK

ob naslednjih pogojih:

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK prejme za nagrado tista krajevna organizacija SZDL v koprškem okraju, ki bo zbrala na svojem področju največ novih naročnikov Slovenskega Jadrana s poravnano enoletno naročnino.

RADIOGRAMOFON prejme za nagrado tista krajevna organizacija SZDL, ki bo imela ob zaključku tekmovanja glede na število gospodinjstev na svojem področju najvišji odstotek naročnikov Slovenskega Jadrana.

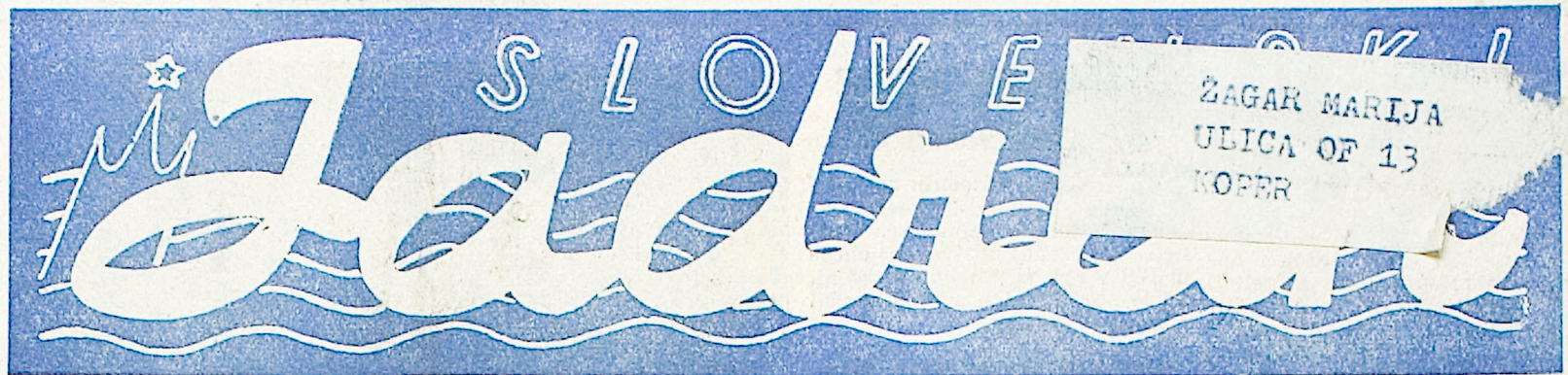
TRANZISTORSKI RADIJSKI SPREJEMNIK pa bo prejela tista krajevna organizacija SZDL, ki bo ob zaključku tekmovanja imela drugi najvišji odstotek naročnikov Slovenskega Jadrana glede na število gospodinjstev na svojem področju.

Tekmovanje se začne takoj in bo zaključeno do 20. aprila letos, tako da bomo razpisane nagrade po ugotovitvi dobitnikov lahko dostavili na naslove že za 1. maj 1962.

Dobitnike bo na podlagi uradnih podatkov uprave »Slovenskega Jadrana« ugotovila posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov uprave lista ter okrajnega in občinskih odborov SZDL vseh komun koprškega okraja.

Odbore vseh krajevnih organizacij SZDL prosimo, da nam takoj dostavijo podatke o številu gospodinjstev na svojem področju, o sedanjem številu naročnikov Slovenskega Jadrana, kolikor imajo o tem podatke, ter sproti vse nove naročnike, z navedbo, katera krajevna organizacija SZDL jih je pridobila. Za vsa podrobnejša napotila in plačevanje naročnine se obračajte neposredno na upravo Slovenskega Jadrana, Koper, Cankarjeva 1.

»Slovenski Jadran«

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOMUN KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 26. JANUARJA 1962

Poština plačana v gotovini

LETO XI. — ŠTEV. 5

Odločajte naj vsi občani!

Ko širimo in utrjujemo demokratske odnose v našem življenju in ko si prizadevamo, da bi kar najbolj razširili upravljanje javnih zadev na vse občane, mnogokrat zadenedo na težave. Deloma so še vedno posledica stare prakse in dela ljudi zlasti v občinskih aparatih, ki še niso našli pravega stika z novim časom in načinom življenja, deloma pa so te težave pogojene s premajhno zrelostjo samih občanov, ki določen problem ali javno zadevo ocenjujejo preveč enostransko, preozko in mnogokrat vse preveč le z vidika in cenitve lastne prizadetosti. Ne da se tajiti, da še vedno velja naš stari slovenski pregovor, ki trdi, da gre ljubezen skozi želodec in prej ko slej občan ocenjuje svojo udeležbo v neki javni zadevi in svoj odnos do nje skozi očala materialne prizadetosti, skozi očala koristi ali škode, ki jo lahko v zvezi s tem ima ali utrpji. Toda po drugi strani je treba priznati, da je naš občan že zdavnaj postal toliko zrelejši in v naši socialistični družbi, da ni več vprašanje izvedbe neke

določene akcije, kadar je pritegnjen k sodelovanju in gre za neko zadevo javnega pomena. Delamo pa pri tem še vedno iste stare napake, da te akcije in javne zadeve začenjamo brez predhodne politične priprave in brez udeležbe občanov, nato pa gasimo ogenj, ki je zaradi tega izbruhnil požar.

Pred seboj imamo vrsto takšnih zadev. Ena izmed slabše pripravljenih, pri kateri pa so občani razen nekaj silno redkih izjem pokazali izredno zrelost, je gotovo koprška osnovna šola oziroma posojilo zanjo. Se večji socialistični čut kažejo prav v teh dneh iskrene solidarnosti in nesebičnega pomoči do prebivalcev makarskega primorja, ki jih je prizadel potres. Brez števila imamo primerov, ko občani prostovoljno doprinajajo določene materialne žrtve in z udarniškim delom rešujejo svoja komunalna in druga vprašanja v zvezi s svojim in z družbenim standardom. Žrtvovanje ni težavno, ker so se občani po premisleku in skupnem dogovoru zavestno odločili zanje — po navedbi zbrani okrog Socialistične zveze, krajevnega odbora ljudske oblasti, svoje Svobode ali podobne organizacije, zbora volivcev ali v stanovanski skupnosti. Kolektivno reševanje javnih zadev je skoraj vedno privedlo do uspešne rešitve problema.

malo pojasnen, pa če je še tako važen in nujen, bo prav gotovo zbudil zabavljanje občanov, kar ima obenem na vse strani negativne posledice.

Ena izmed javnih zadev, ki bo vsekakor imela negativen odmev med občani, kolikor ne bodo tesno pritegnjeni k odločanju o njeni izvedbi, je z zakonom sicer omogočeno povečanje davščin — vendar pa prepuščeno posameznim občanom, da v svoji pristojnosti določijo njihovo višino. Kolikor bo to nepriljubljen, enostavno po kratkem postopku na seji občinskih ljudskih odborov izglasovan ukrep brez širšega sodelovanja vseh občanov, potem je treba že vnaprej računati na težave. Treba bo občanom pojasniti obe alternativni: na eni strani delno zvišanje njihovega prispevka v obliki zvečanega davka na promet v maloprodaji alkohola, živil in industrijskega blaga, kar bo imelo za posledico zvišanje cen tega blaga, pred čimer si ne sme-

mo zatiskati oči (verjetno pa bo zaradi tega padel tudi promet v trgovini z industrijskim blagom in narasel v tistih občinah, ki tega davka ne bodo zvišale), na drugi strani pa takšne in takšne potrebe predvsem za objekte družbenega standarda, ki jih pa brez teh dodatnih sredstev ne bo mogoče urediti. Isto je potem z višanjem izrednega prispevka na osebni dohodek, pa z višanjem cen vodi, kruha, mleku in drugim najnujnejšim življenjskim potrebščinam, o čemer je tudi veliko govora med občani in nepotrebna razburjenja že vnaprej po naših komunah — predvsem zato, ker se občanom zdi, da so v določenih zadevah vse preveč postavljeni pred gotovo dejstvo.

Rastko Bradašnja

STROKOVNJAKI ZAR SO OBISKALI POSTOJNO

Skupina strokovnjakov ministristva za kulturo in nacionalno orientacijo Združene arabske republike se je na svoji poti po Jugoslaviji mudila v petek ves dan v postojnski občini. Strokovnjaki so si najprej ogledali Postojnsko jamo in Predjamski grad, zatem pa prostore družbenega kluba Svobode, Ljudsko knjižnico in Kulturni dom v Postojni. Na obisku v postojnski občini sta strokovnjaka ZAR spremljala med drugimi predsednik Občinskega odbora SZDL Postojna Jože Bizjak in predsednica Občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev Mira Isakovič.

KOPRSKI OBČINSKI FORUMI O ŠOLSkih VPRAŠANjih

Razprava ni dovolj - treba je najti rešitev

Največ pozornosti je posvetila razprava na zadnjem plenumu Občinskega odbora SZDL in Občinskega sindikalnega sveta nalogam političnih organizacij in organov družbenega upravljanja v šolstvu pri uveljavljanju novega sistema. Ta razprava se je razvila po uvodnem referatu predsednika komisije znanstvenih in prosvetnih delavcev tovariša Leandra Cunje, ki je ponovno osvetlil pereča vprašanja šolstva v koprški komun. Splošne in teoretične ugotovitve poročila so dopolnjevali pedagoški delavci v razpravi z vrsto konkretnih podatkov, v glavnem s področja materialnih vprašanj šol in prosvetnih delavcev. Ker je tudi dnevni red omenjal predvsem pravilnike, družbene sklade za šolstvo in delitev osebnega dohodka, je bilo tokrat bolj malo govora o delu družbenih organizacij in organov družbenega upravljanja — šolskih odborih.

Triurno razpravo bi lahko stregli v povzetke, ki se jim reče finansiranje šolstva, nagrajevanje prosvetnih delavcev in delitev osebnega dohodka. Toda čeprav je bilo na dlani, da so to pereči problemi, ki jih bo treba rešiti v skladu in v dobrobit celotnega družbenega in gospodarskega razvoja, je za letošnje leto še malo upanja, da bomo splezali na zeleno vejo. Višina sredstev, ki se bodo stekala v družbeni sklad za šolstvo, sicer še ni znana, je izjavil med drugim predstavnik ObLO Koper tovariš Vid Vremec, toda prav verjetno je, da ne bodo zadovoljevala trenutnih potreb. Za sedaj je zagotovljeno samo to, da prosvetni delavci ne bodo dobivali manjših prejemkov, kot jih morajo imeti po zakonu o javnih uslužbencih.

Ob koncu razprave se je oglašil k besedi še predsednik OS SZDL Gustav Guzej, ki se je odločno zavzel za izpopolnjevanje novega zakona o šolstvu, ki bi moral dokončno odpraviti administrativne sponde in spremeniti predvsem odnose in vseh vprašanih šolstva. Po njegovem mnenju bi bilo treba najprej razčistiti vprašanje formiranja družbenega

sklada za šolstvo, določiti vrednost pedagoškega dela za družbo in spoznati slehernega našega državljanca z vprašanji šolstva, ki zaostaja za ostalim našim razvojem iz subjektivnih in objektivnih vzrokov. Sele ko bodo ta vprašanja razčiščena, bo umestna razprava o pravnih in o delitvi osebnih dohodkov. Ti pravilniki naj bi pravilno vrednotili vzgojno in intelektualno delo, naj bi bili na skupni imenovalce pregnetena vsa subjektivna merila in naj bi dokončno odpravili tudi v šolstvu mezdni način plačevanja. V duhu zakona bodo lahko postale šole samostojne, če bodo tudi družbeni skladi za šolstvo samostojni in ne bodo le podaljšek proračuna. Toda eden izmed elementov pri njihovem formiranju teh skladov mora biti tudi povečani narodni dohodek. In končno, vse pre malo zanimanja in poznavanja problemov v zvezi s šolstvom in z izobraževanjem je pri naših članih SZDL, v gospodarskih organizacijah, premalo razprave na zborih volivcev in na sestankih odborov SZDL. Toda ne gre samo za razprave, ki nam olajšajo vest, gre za to, da bomo našli rešitev.

Po predlogu predsednika Občinskega odbora SZDL Koper Ra-

da Pišota bodo imenovali posebno komisijo, ki bo pomagala pri sestavi pravilnikov in jih koordinirala s predsedniki sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev in s šolskimi upravitelji, obenem pa bo pripravila material o problemih in o stanju šolstva v koprški komun ter ga posredovala političnim, družbenim in gospodarskim organizacijam.

Z. L.

S SESTANKA KOORDINACIJSKEGA ODBORA SINDIKALNIH PODRUŽNIC »JAVORA« V PIVKI

OSTER NASTOP PROTI BIROKRACIJI

Člani koordinacijskega odbora sindikalnih podružnic lesne industrije »Javor« v Pivki so na sestanku v petek podrobno in kritično razpravljali o vsebini osnutka novih pravil podjetja »Javor«. Udeleženci sestanka, ki sta mu med gosti prisostvovala še predsednik OSS Koper Franc Klobutčar in predsednik OBSS Postojna Stane Murkovič, so v razpravi opozorili na vrsto določil v osnutku pravil, ki bi — če bi jih uzakonili takšne, kakršna so — še nadalje utrjevali prednost ali celo administrativno birokratske odnose o upravljanju in vo-

denju podjetja.

Udeleženci posvetovanja so zato odločno priporočili, da se osnutek pravil »Javora« — še preden se izroči v razpravo po ekonomskih enotah — dopolni in vsebinsko predela v tem smislu, da se vrsto kompetenc, ki so jih imeli doslej osrednji organi upravljanja in tehnični kader v podjetju, prenese na ekonomske enote. V tem pogledu so udeleženci sestanka največ govorili o decentralizaciji sredstev, o potrebi uvedbe novih metod planiranja od spo-

daj navzgor, o politiki zaposlovanja delovne sile, izobraževanja in podobno.

Sestanek koordinacijskega odbora sindikalnih podružnic »Javora« se je hkrati dotaknil vsebine in formalnih aspektov že sprejetih pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov po delu. Ugotovili so, da sta oba pravilnika sila komplicirana in delovnemu kolektivju »Javora« v marsičem nerazumljiva. Prav zato so morali v zadnjem času v podjetju združiti celo nekaj ekonomskih enot, ker bi sicer obračun gospodarjenja po enotah, kakor so ga uzakonili s pravilnikom o delitvi čistega dohodka, praktično težko ali celo neizvedljivo.

Te ugotovitve, ki so žal malo pozne, ker sta oba pravilnika že sprejeta, ponovno opozarjajo na neodgovornost in malomarno prepuščanje sestave pravilnikov zunanjim strokovnjakom, ki se čisto premalo poglobijo v pogoje in konkretno problematiko gospodarjenja kolektivov, katerim sestavljajo pravilnike o delitvi.

O teh pomembnih problemih delitve dohodka po delu pa bi se morali sedaj tako prizvajalci kot politične organizacije v »Javoru« resneje pomeniti in v skladu z resnostjo problema tudi hitro in učinkovito ukrepati.

NAŠA POMOČ PRIZADETNI NA POTRESNEM PODROČJU

Kopřčani nad štiri milijone

Velika akcija za pomoč prizadetim zaradi potresa v Dalmaciji je zajela tudi koprško komun, kjer je poseben odbor občinskega odbora Rdečega križa, v katerem so tudi zastopniki družbenih in političnih organizacij, zasnoval svoje humano delo in našel pot domala do slednjega občana. Do minulega ponedeljka je znašal denarni prispevek, ki se steka na poseben bančni račun, 1.841.566 din v gotovini, vrednost darovanih oblačil in obutve pa so ocenili na najmanj 2.380.000 din. Posebno so se izkazale domala vse sindikalne organizacije v pod-

jetjih in ustanovah, medtem ko so podjetja še vedno v znatnem zaostanku za napovedanimi zneski pomoči.

Vrednost zbranih prispevkov in pomoči v oblačilih ter obutvi pa bo ob zaključku akcije še mnogo večja, saj se je samo podjetje »Intereuropa« v Koprju obvezalo za prispevek v višini 1,5 milijona dinarjev.

V Koprju se stekajo tudi prispevki iz sezanske komunne, kjer so prav tako do preteklega ponedeljka zbrali 420.000 dinarjev gotovine.

PREDKONGRESNO RAZPOLOŽENJE MED MLADINO KOPRSKEGA OKRAJA

SPREJELI SO NOVE OBVEZNOSTI

V dneh 26. in 27. januarja poteka v Kranju VII. kongres Ljudske mladine Slovenije. Kot vedno doslej, se je mladina tudi na ta pomemben dogodek pripravila z živahnim predkongresnim delovanjem v osnovnih organizacijah, kjer so mladinci na pobudo kongresnih delegatov našega okraja sprejeli tudi vrsto obvez, bodisi v kolektivnih posameznih podjetjih in ustanov, kot tudi za širše delovne akcije v komunah.

Predkongresno vzdušje je najbolj razgibalo mladino v koprški komun, kjer so že včeraj začeli z velikimi pogodovalnimi deli na bonifikli. V večdnevni pogodzo-

valni akciji bo sodelovalo dnevno okrog 100 mladincev in mladink, med katerimi bo kar 30 zastopnikov obeh koprških osemletk, 10 mladincev podjetja Slavnik, 15 mladincev iz Tomosa, 5 mladincev iz Lame itd.

Medtem se je za VII. kongres Ljudske mladine Slovenije skrbno pripravila tudi delegacija našega okraja, v kateri bo skupno 18 zastopnikov iz vseh komun in dva člana CK LMS — Marija Vogričeva in France Krel.

Delegacija našega okraja bo sodelovala s svojimi tričlansko ekipo tudi na kongresni prireditvi, ki bo potekala pod naslovom »Mladina v ilegali, v NOB in v svobodi«. Koprška ekipa bo nastopala z zelo zahtevno, vendar pa aktualno temo »Jugoslavija v svetu«.

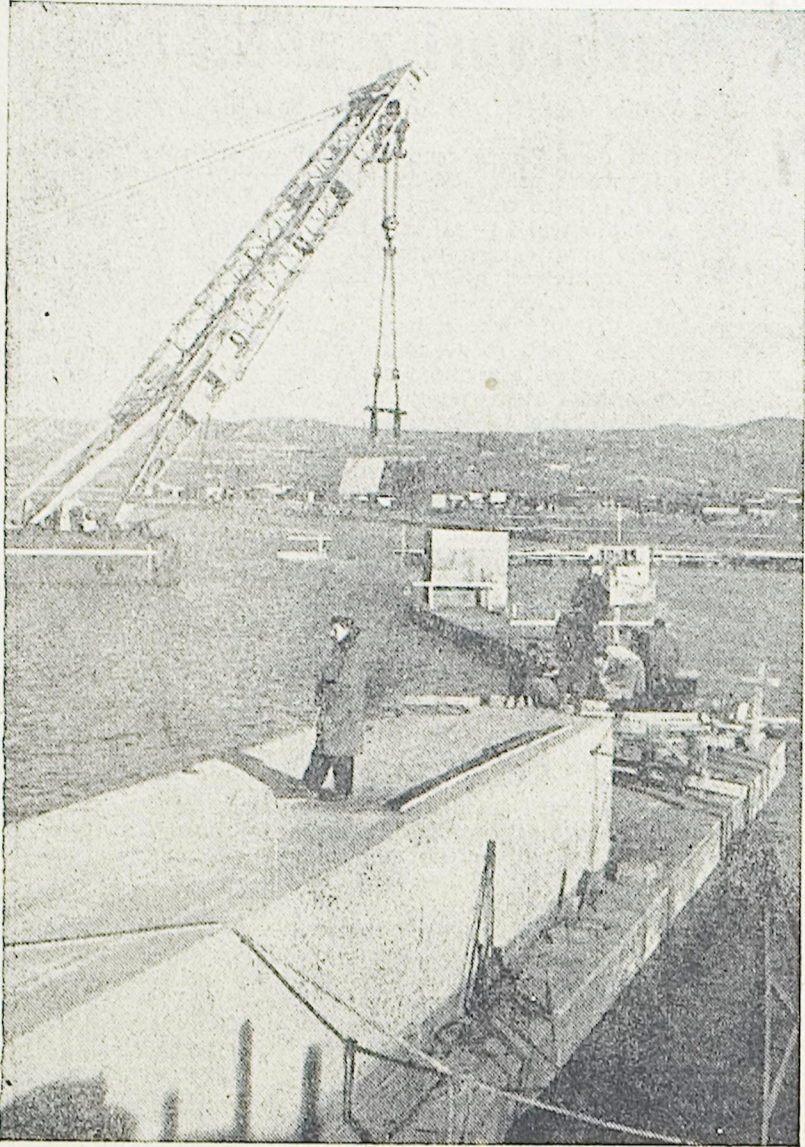
Naj navedemo ob zaključku še nekaj pomembnejših kongresnih tem, v znamenju katerih bo potekala aktivnost mladine našega okraja v naslednjem obdobju. Najprej velja vsekakor omeniti predvideno zvezno akcijo za građnjo železniške proge v letu

OBVEŠTILO

Vsi dostavljajevalci pošte v koprškem okraju bodo te dni s posebno okroglico prejeli tudi naročnino za nove naročnike, ki jih pridobivajo za Slovenski Jadran. — Pomnite! Nagradno tekmovanje traja do 20. aprila, zato pridno na delo! Uprava Slovenskega Jadrana

Prosvetni delavci iz ZAR pred Postojnsko jamo

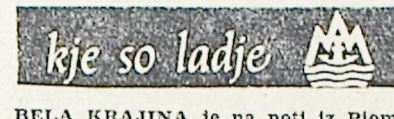
Koprška luka te dni spet podaljšuje svojo operativno obalo, pri čemer ji krepko pomaga naš stari znanec Veli Jože. Podrobneje pa vas bomo s tem seznanili v eni izmed prihodnjih številčk lističa, ki bo več govora o luki in njenih načrtih za nadaljnji razvoj

Ribiči pred resnim problemom

Ko smo pred dobrim letom in pol pisali o trdni odločitvi v Piranu in Izoli, da bo ribiška šola v najkrajšem času dobila stalno mesto v ribiški šoli v Izoli, smo pričakovali, da bo to kmalu izvedeno. Vsaj do začetka tega šolskega leta! Žal pa je kljub številnim pristašem selitve šole ta zavod še vedno v Piranu, kjer životari v zasilnih prostorih stare stanovanjske hiše. V tem šolskem letu pravzaprav I. letnika sploh niso odprli; za poklicne ribiče se tako pripravljajo samo še gojenci drugega, torej zadnjega letnika. Zares malo bodrili pogoji za domačo mladino, ki jo v ribiških vrstah vse bolj pogrešamo!

In potem — po zaključku šolskega leta v piranski ribiški šoli? Mar naj ta nepotrebnosti zavod odmere? Kljub lepi perspektivi izolske ribiške flote, ki bo po predvidenem programu razvoja potrebovala že v najkrajšem času mnogo novih kvalificiranih moči! Vtis, da se to utegne zares zgoditi, marsikje v Piranu in tudi v Izoli nepoučeni »strokovnjaki« brž podkrepijo z zagotovilom, da je takšna šola odveč, ker da nikoli ne bo problem dobiti dovolj ribičev s področji, kjer ima ribištvo tradicijo. Pri tem se radi sklicujejo na dalmatinske ribiče, čeprav je teh v Izoli malo, kajti 80% članov posadk sestavljajo

može z obale Istre med Medulino in Izolo. Zaveda je v bistvu povsem drugačna. Drži le to, da vsi odgovorni činitelji — tako v Izoli kot v Piranu — nastopajo hudo neenotno, z ducatom različnih predlogov

BELA KRAJINA je na poti iz Plovanja plula 15. januarja skozi Gibraltar v ZDA, kamor prispe 28. januarja.

BHUAC je 23. januarja priplula v Piran.

BLAD je 24. januarja priplula na Reko, kjer manipulira s tovorom.

BOHINJ je 26. januarja na poti iz ZDA pristala v Tangerju, nakar nadaljuje plovbo v Genovo, Neapelj, Palermo, Solun, Split, Benetke in na Reko.

BOVIC je 24. januarja priplula iz Koprja v New York, kjer razklada tovor.

DUBROVNIK je 24. januarja odplula iz Emdena za Italijo.

GORANKA je 20. januarja priplula v Kobo na Japonskem, od koder bo odplula 10. februarja tovor za zahodno obalo ZDA (San Francisco).

GORENJSKA je 23. februarja priplula iz Beyrutha v Aleksandrijo, kjer raztovarja.

GUNDULIC je 25. januarja odplula iz Aleksandrije v Port Sudan, od koder nadaljuje plovbo v Massawa, Aden, Karachi, Bombay, Džakarta, Hong Kong in na Japonsko.

KOROTAN je na poti iz Amerike v Francijo, kjer pristane 30. januarja v Marsellu, nato pa nadaljuje plovbo v Genovo, Trst in na Reko.

LJUBLJANA je 22. januarja priplula iz Tuapse, kjer raztovarja do 27. januarja.

MARTIN KRPAN je 24. januarja priplula v Port Said, kjer manipulira s tovorom.

PIRAN je 25. januarja priplula iz Liverpoola v ZDA, kjer raztovarja.

POHORJE je na poti iz Benetk v Crno morje.

ROG je 23. januarja priplula iz Hilskega v Benetke, kjer v Porto Marghera razklada tovor.

RUDJER BOSKOVIC je 23. januarja odplula iz Genove v La Goulette, nato pa nadaljuje plovbo na Reko in v Trst.

SLAVONIJA je 11. januarja odplula iz japonskega pristanišča Moji na zahodno obalo ZDA, kamor prispe 28. januarja.

TRBOVLJE je 22. januarja odplula iz Adena za Karachi, kamor prispe 27. januarja, od tam pa nadaljuje plovbo v Bombay, Hong Kong in na Japonsko.

ZELNGORA je 23. januarja odplula iz japonskega pristanišča Nilgate v Fushiki, kjer manipulira s tovorom.

in predhodkov, čeprav kaže skupni imenovalec vseh uresničevalcev te zamisli eno samo težnjo: preselitev šole v Izolo.

Medtem sta se tudi obe floti združili v sklopu Delamarisa, glavnega potrošnika rib, zato so vse vsaj v Izoli načrti okrog preselitve ribiške šole že dokaj skristalizirani. Vse kaže, da bo obveljala varianta, ki obeta ribiški šoli prostor v sestavi Delamarisovega izobraževalnega centra, kateremu so že vnaprej dodelili mesto v starem posloplju osnovne šole. Seveda je v tem primeru preselitev šole podrejena vprašanju izgradnje novega šolskega posloplja za osnovno šolo. Sicer drži, da bo treba začeti z ribiško šolo v Izoli kljub prenosu osnovnih sredstev tega zavoda povsem iznova, vendar je vsem, ki jih obvezuje zahtevni perspektivni razvoj ribištva ob slovenski obali, več kot razumljivo, da bi vsako zamujeno leto strokovnega šolanja ribiškega kadra utegnulo imeti kaj neprijetne posledice za naše pomorsko gospodarstvo.

V Delamarisu vedo na primer povedati, da je strokovnost ribičev, ki prihajajo z drugih področij, v pretežni meri pomanjkljiva, kajti sodoben ribolov zahteva cellega moža na slednjem delovnem mestu. Sposobnost poveljnika ribiške ladje zato še zdaleč ni zagotovilo, da bo ladja s pručnim moštvom zares vsestransko uspešna.

Zato velja potrditi tudi stališče strokovnjaka v Delamarisu, da bo tudi šola sama morala bistveno spremeniti koncept šolanja, kajti zgolj teorija ni zagotovilo, da bo

Te dni ladje v Kopru

V prejšnjem tednu so bile v Kopru naslednje ladje: **M/1 »TITOGRAĐ«** je priplula iz Aleksandrije v Egiptu s 1300 kubiki javelovine. Zaradi pomanjkanja prostora v Kopru je izkrcavala v Piranu. **M/1 »NOVI VINODOLSKI«** je pripeljala iz Indije okrog 500 ton kave in 80 ton popra. **P/1 »RAVNI KOTARI«** je pripeljala iz Kube nad 10.000 ton sladkorja. **M/1 »Geffen«** je pripeljala iz Izraela 400 ton bombaža. **M/1 »EYAL«** je pripeljala 82 ton banan iz Izraela. **M/1 »OREBIČ«** je izkrcala generalni tovor iz Grčije v tranzitu za M/1 »JESENICE«, ki ga bo prepepljala v ZDA. Takoj nato je izplula proti Reki, Pireju. **M/1 »PALMAH«** je vkrcala 600 kubikov jelovine za Grčijo.

M/1 »JESENICE« je vkrcala generalni tovor za ZDA in izplula kljub gosti megli proti Rijeki in ZDA. **M/1 »DANIELA«** je vkrcala zmrzjeno meso. **M/1 »BENFRUIT«** je izkrcala južno sadje, ki ga je pripeljala iz Izraela. **P/1 »KORNAT«** je pripeljala manjši tovor iz domačih luk. Ladja »VIRGINIA K.« naklada 1000 t sladkorja za Patras in Pirej. Ladja »ILONA« naklada 250 kubikov lesa za Kavalo. Ladja »NIKOS« naklada 540 kubikov lesa iz Avstrije za Grčijo. **M/1 »CRNA GORA«** je pripeljala tekstilne stroje iz ZDA. **M/1 »ULJANIK«** je pripeljala tekstilne stroje in nasoljene goveje kože iz ZDA. Ladja »KONAVLI« je pripeljala iz Demokratične republike Nemčije 8200 ton sladkorja. **M/1 »REMAC«** in **m/1 »DEVIN«** sta pripeljali gradbeni material. **M/1 »ALEKSA ŠANTIČ«** je redno plula po določbah Videmskega sporazuma Umag—Piran—Izola—Koper—Trst in nazaj vsak dan enkrat, vsak tork, četrtak in sobota pa še v dodatni progi Koper—Trst in nazaj. **P/1 »SINJ«** je plula v redni potniško-tovorni progi Rijeka—Pulj—Koper dvakrat na teden v obe smeri. **P/1 »VETTOR PISANI«** je redno plula v progi po določbah Videmskega sporazuma Trst—Milje—Koper in nazaj vsak dan v obe smeri. **P/1 »MONFALCONE«** je redno plula v redni progi Trst—Koper—Piran—Umag razen enega zadržanja zaradi goste megle. Ostala je v Kopru. Redno je obratovala na tedenski progi Trst—Koper—Pulj.

POTNIŠKI POMORSKI PROMET LETOS PRI NAS

BREZ BISTVENIH IZBOLJŠAV

Na to vprašanje moramo kar takoj odgovoriti: slabše, kakor je bilo lani, saj prav nič ne kaže, da bo bolje, če ne bo kakšne »čudodelne« roka odločila drugače. Predvidevanja z notranje strani ne povedo nič novega, pač pa bo zunanja intervencija znatno pojačana, tako da bomo krepko zastali za vsaj tri leta.

Pomorski potniški promet na našem ožjem področju urejujejo kar tri pomorska podjetja: dve domači in eno tuje. Obrat obalne plovbe piranske »Splošne plovbe« skrbi za sezone pomorske zveze med Koprom in predmestnimi kraji na Miljskem hribu (Ankaran, kopalništvo in Valdoltra) z malimi in neprimernimi motornimi čolni, »Jadrolinija« z Reke pa povezuje s svojimi motornimi ladjami in parniki Koper s

Trstom ter drugimi obalnimi mesti. Po določbah Videmskega sporazuma povezuje Koper s Trstom še tržaško podjetje; to bo z otvritvijo sezone poseglo v naše področje z najodobnejšimi ladjami, ki bodo pustile daleč za seboj vsaj za nekaj časa naše.

Reško podjetje nam ne pripravlja za sezono 1962. prav nikakega napredka. Vse ostane po starem. Novice so le v tem, da na progah Trst—Pirej in Trst—Kreta ne bodo več pristajale ladje v naši luki v obe smeri, oziroma samo pogojno. Do neke mere bo izboljšana »brza« proga Trst—Koper—Ulcinj. Ladja ne bo odhajala iz Koprja opolnoči, temveč popoldne. Trajanje vožnje mislijo tudi nekoliko skrajšati. Bil je skrajni čas: lani je plula ladja na tej progi iz Trsta do Ulcinja okrog 40 ur, leta 1914 pa so hitri parniki rajnke Avstrije potrebovali za progo Trst—Kotor 27 ur in pol!

morda imamo? Ali se res ne bi dalo koristno uporabiti leteče ladje »Delfin«, ki ima dvakratno hitrost od predvidene hitrosti »Ederer«? Lastniki bi morali malo razmisliati o tej novi situaciji, na katero je naš list že nekajkrat opozoril.

TE DNI V NOVEM KOPRSKEM PRISTANIŠČU

Doslej največja gneča ladij

Minuli teden je bilo v koprski luki in pred njo tesno kakor še nikdar doslej. Vse zmogljivosti nove operativne obale severne luke in starega valobrana so bile zasedene, po dve, tri ladje pa so ves teden čakale na sidrišču pred Koprom. Eno večjo ladjo so izjemoma izkrcavali v Piranu. Zgodilo se je, da so bile 4 velike ladje v luki, dve sta pa čakali v vrsti za prostor. Bilo je v malem taktu, kakor že leta opazamo iz dneva v dan v Reki, ko čakajo na sidrišču številne čezoceanke in druge ladje znak, da lahko vplujejo v luko do pravkar izpraznjenejega mesta.

Koprom pa sta čakala »Novi Vinodolski«, ena najodobnejših ladij »Jugolinije«, ki je v redni progi pripeljala iz Indije okrog 500 ton kave in 80 ton popra. Pričakovali pa smo še nadaljnje prihode velikih domačih in tujih ladij.

Poleg imenovanih ladij so še redno vsak dan priplule in izplule ladje male obalne plovbe, tovrstne in potniške. »Remac« in »Devin« piranske »Splošne plovbe« sta pripeljala gradbeni material, naše potniške ladje »Aleksa Šantič« in »Sinj« potnike, prav tako italijanska parnika »Vettor Pisani« in »Monfalcone«.

Te dni so bile v Kopru ladje različnih tipov, velikosti in zastav. Zadarska velikanka »Ravni Kotari« je izkrcavala kubanski sladkor, poleg nje pa je bila sodobna izraelska ladja za veliko obalno plovbo »Benfruit«, ki je pripeljala južno sadje iz Izraela. Ob valobranu v stari luki je bila druga izraelska ladja velike obalne plovbe »Daniela«, ki je vkrcala zmrzjeno meso. Potniško-tovorni parnik »Jadrolinije« iz proge Bar—Split—Pulj—Koper »Kornat« je moral pristati ob potniškem pomolu in izkrcati svoj tovor. »Titograd« od reške »Jugolinije« je zavzel vso uporabno obalo v Piranu in izkrceval 1300 ton jelovine, ki jo je pripeljal iz Aleksandrije. Zaradi tega so nastale težave v rednem potniškem prometu na progah Piran—Izola—Koper—Milje—Trst, Piran—Umag in Piran—Pulj—Split—Bar. Vse potniške ladje so morale potnike izkrcavati oziroma vkrcahati s pomočjo manjše ladje pred luko. Pred

Nastale so težave. Ladje v linijskih progah ne smejo zamujati. Uvidevnost je rešila problem. Velika ladja »Ravni Kotari« je za dva dni izplula na sidrišče pred staro luko, medtem pa so vplule ladje »Eyal« (izraelska), ki je pripeljala iz Izraela 82 ton banan, potniško-tovorna »Orebič« od »Jadrolinije«, ki je pripeljala iz Grčije nekaj generalnega tovara v tranzitu za velikanko »Jesenice«, že omenjena »Novi Vinodolski« in končno »Jesenice« v redni progi Jadran—New York, da vkrca generalni tovor za ZDA. Izraelski veliko-obalni »PalmaH« je še vkrca 600 ton jelovine za svojo domovino, nakar so se »Ravni Kotari« vrnili v luko in izkrcali preostali del sladkorja. Ta ladja je v tork popoldne zapustila Koper. Gneči se je pridružila še ena izraelska ladja velike obalne plovbe, »Geffen«, ki je pripeljala iz Izraela 400 ton bombaža.

Te dni sta še prispeli grški tovorni ladji velike obalne plovbe »Ilona« in »Virginia K.«. Prva naklada za Kavalo, druga pa 1000 ton sladkorja za Patras in Pirej. Tretja grška ladja iste kategorije »Nikos« pa naklada 540 kubikov avstrijskega lesa (tranzit) za Pirej. Velikanki »Jugolinije« »Crna gora« in »Uljanik« s tovorom tekstilnih strojev in nasoljenih govejih kož iz ZDA bosta povzročili novo gnečo v luki, ki jo bo še povečal »Konavli«, last »Atlantske plovidbe« iz Dubrovniksa s tovorom 8200 ton kristalnega sladkorja v vrečah.

Transportna podjetja »Inter-europo« na čelu s težavo zmagujejo veliko količino tovorov, vendar je vse potekalo v redu brez zamud, kar dokazuje, da so naši vrli transporterji kos tudi težim nalogam. —k

KOPRSKI PROBLEMI OKROG MORJA

O vzdrževanju starega pristanišča

Nad deset let je že minilo, odkar je bila stara koprška luka zadnjikrat poglobljena. V tem času se je njena zmogljivost močno zmanjšala, saj zaradi stalnega dvigovanja morskega dna kmalu ne bodo mogle pristajati prav nobene ladje velike obalne plovbe. Sicer nenevarna nasedenja so na dnevnem redu. Nenevarna zato, ker je dno blatno in mehko. Ladja se zaradi takšne nezgode ne poškoduje, ker na dnu v stari luki ni skal oziroma ostrih čeri. Poškodbe oziroma deformacije pa kljub temu lahko nastanejo na propelerjih in krmilih. Globina stare luke je danes izredno pičla: ob koncu obnovljenega valobrana do 5 metrov, ponekod pa samo meter in pol!

Poleg tega je valobran na splošno v takem stanju, da je prava sramota za obmejno luko. Za ladje male plovbe primeren, vendar ne več sodoben, je mali pomol pred carinarnico, za ladje velike obalne plovbe pa samo obnovljeni del valobrana v dolžini okrog 80 metrov. Neprijetno je za

potniški promet tudi dejstvo, da pri količnejši močnejši plimi morje preplavi mali pomol in del obale tja do taverne in hotela »Triglava«, ker se je zaradi izrednega cestnega prometa vse skupaj znatno ugreznilo. To je sicer razumljivo, ker so ti objekti stari in slabo vzdrževani, neopustljivo pa je dejstvo, da je bil obnovljeni del valobrana zidan tako nizko, da ga plima prav tako preplavi kakor prej navedene dele. Stanje v stari koprski luki je danes takšno, da tudi nekatere ladje male obalne plovbe ne morejo pristati v nji zaradi premajhne globine. Na primer potniška ladja »Partizanka«, ki ima samo okrog 1750 BRT, ne more v staro luko, da ne govorimo o luksuznih potniških ladjah »Jugoslavija«, »Jadran« in »Jedinstvo«.

ZGODNJI ULOV CIPLJEV

Te dni so ribiči v sklopu kmetijske zadruge Lucija po enomeščnem skrbnem zasledovanju zajeli v Portoroškem zalivu blizu štiri vagone skočcev ali cipljev, zelo čislanih rib, ki se vsako zimno zberejo v desetih tisočih v tem zalivu in se potem ob določenih vremenskih pogojih strnejo v tako gosto jato, da jo ribiči lahko obkrožijo z mrežami in povlečejo do obale, kjer jih potem kar s košarami in lopatami zmečajo na suho ali v čolne. Svoječas je bil ulov cipljev za Pirančane — ko so se štel še predvsem za ribiče — velik praznik, dandanes pa, ko se z ribištvom ukvarja večina le še za razvedrilo, je minil ulov cipljev brez hrupa in slovesnosti, čeprav tudi tokrat ni manjkalo številnih radovednežev tako pri lovu kakor tudi pri pretovarjanju s čolnov na tovarnjake.

Tudi na Hrpoljskem zbirajo prispevke

Akcija za pomoč po potresu prizadetim prebivalcem v dalmatinskem Primorju je tudi v občini Hrpolje zavzela širok razmah. V prvih dneh zbiranja prispevkov so vaški odbori RK nabrali 43.800 dinarjev. Privatni obrtniki so darovali 9.000 dinarjev, vaški odbori SZDL 12.000 dinarjev, sindikat občinskih uslužbencev iz Hrpolje 18.000 dinarjev, pripadniki Ljudske milice 24.000 dinarjev, trgovsko podjetje »Timag« 100.000 dinarjev, kolektivnega podjetja 50.000 dinarjev itd. Več darovalcev je dalo svoj prispevek tudi v oblačilih. J.Ž.

ZA NADALJNI RAZVOJ IN AFIRMACIJO TURIZMA V PIRANSKI OBČINI

pomembna investicija

Piranska komuna je omogočila gostinskim in komunalnim podjetjem najetjete kreditov v skupni vrednosti nad 400 milijonov dinarjev za gradnjo novih oziroma razširitev starih gostinskih in drugih turističnih kapacitet. Med drugim bodo nabavili potrebne plovne objekte za razvoj vodnih športov.

V konkretnem primeru gre za nakup 5 motornih čolnov-drsilcev z zunanji motorji-pentami. Takl čolni, pravijo jim tudi hidrogliserji, imajo zelo majhen ugrez in so zelo lahki. Pri določeni hitrosti se dvignejo do polovice iz vode. Dosežejo znatno hitrost. Primerni so za vodno smučanje, ker lahko vlečejo za sabo enega ali več kopalcev na vodnih smučkah. Vseh pet čolnov bo stalo okrog 20 milijonov dinarjev. To bodo prvi taki čolni ob naši morskoli obali in predstavljajo veliko privlačnost za ljubitelje vodnih športov. Drsanje po morskoli gladini na tak način je mnogo lepše in bolj atraktivno, kakor s pomočjo naprave v Portorožu, ker je razdalja oziroma akcijski radij neprimerno večji, tako rekoč neomejen. Investitor je Komunalno pod-

KOPALIŠČE IN HOTEL ADRIA V BIVSEM NIKOLAJU

tudi letos brez pristajališča

Nekdanje kopalništvo Nikolaj, danes sodobno morskopalništvo »Adria« s hotelom in lepimi hišicami, je še vedno brez pristajalnega mostiča za ladje in čolne. V teku so sicer začetna dela za gradnjo sodobnega pomola, ki pa zaradi svoje predvidene oblike ne bo zadovoljivo služil svoji funkciji. Tem smo že lani pisali. To pot pa bi se radi dotaknili pomena morskopalnišča pristajališča za kopalništvo samo.

Danes je na istem mestu sodobno morskopalništvo, ki se povečano in nadalje sodobno opremljeno, znano daleč po svetu. Zato je potreba po primernem in sodobnem pristajalnem pomolu vedno bolj aktualna. Pomol bo moral biti tak, da bodo ob njem pristajale potniške ladje do 500 BRT in motorni čolni. Grajen bo moral biti tako, da se bo promet s plovniimi objekti razvijal hitro in varno. Gre za takšnim pomolom ho to naše lepo morskopalništvo samo mnogo pridobilo, kopalcev pa bo olajšan dohod do plaže. Zlasti v času sezone bi lahko obnovili pomorsko zvezo kopalništva s Trstom, ki bi nedvomno pritegnila veliko število potnikov, prav tako pa bi ga povežali z drugimi kraji naše obale tja do Pula in dalje. Gradnja malega pristajališča za ladje pred morskopalniščem »Adria« na Miljskem polotoku je torej nujna in res potrebna. Zato bi morali storiti vse, da bi bilo čimprej zgrajeno.

Moč na asfaltu Evrope

Temnozeleno vlačilce koprške »Intereurope« srečujemo že povsod: po lepih in slabih cestah širom po domovini, v Austriji, Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandiji, dalje v Grčiji, Bolgariji, Romuniji, na Češkoslovaškem in drugod po Evropi, razen menda v Albaniji in Sovjetski zvezi.

«Kaže, da so ti kuščarji naskočili asfalt Evrope,« se je zadnjič obregnil obnje eden izmed konkurentov. Toda pri »Intereuropi« se za »čeneč« ne menijo. Stevci »kuščarjev« marljivo beležijo tonske kilometre in njihovi gospodarji — šoferji-upravljalci — ne utegnejo razpravljati o tem, ali so vlačilci posrečena vozila ali niso, ali so hitrejši ali počasnejši. »Intereuropa« se je z njimi uveljavila v mednarodnih transportih in špedicijah. Te misli, kakor tudi dejstvo, da je težišče dela in nadaljnega razvoja »Intereurope« tesno povezano s širitvijo koprškega pristanišča, si jemlje kot napolnila, ko posreduje našim bralcem v pričujočem sestavku nekaj več o življenju in delu tega zares pridnega kolektiva.

Od paketov do mednarodnih tovorov

Najstarejši člani kolektiva pripovedujejo, da je bila »Intereuropa« ustanovljena v bivši coni »B« Svobodnega tržaškega ozemlja dne 1. decembra 1947. leta kot delniška družba z nalogo opravljanja carinskih in špediterskih uslug pri posredovanju paketov med conama »A« in »B« tega ozemlja. Razen starega traktorja, ki so ga uporabljali za premikanje vagonov na industrijskih tirih v puljskem pristanišču, kjer so imeli svojo podružnico, niso imeli drugih prevoznih sredstev. Tedaj je bilo v podjetju zaposlenih 20 ljudi, ki so realizirali letno reči in piši od 1,5 do 2 milijona jugo-lir.

Če primerjamo ta začetek z današnjim stanjem podjetja, ki zmora 1818 ton nosilnosti s svojimi 74 avtovlaki in trinajstimi manjšimi vozili za lokalni promet ter da zaposluje 646 ljudi, potem lahko mirne vesti trdimo, da je bil razvoj »Intereurope« izredno hiter. Še pred desetimi leti so životali s paketi. Po priključitvi tega ozemlja k FLRJ pa so preživljali, zlasti po spremembi deviznih predpisov leta 1956, kot pravijo, naravnost črne dni. Tedaj so živeli izključno od akontacij. Direktor podjetja je na primer prejemal akontacijo v znesku 16 tisoč dinarjev mesečno. Drugače v tedanjih razmerah niti ni moglo biti: paketov je kar nadomada zmanjkalo, za druge špediterske posle pa niso imeli potrebnega renomeja, ker so v glavnem poslovali na lokalnem območju.

Delavski svet podjetja, ki je prevzel upravljanje od bivše delniške družbe šele leta 1954, ni imel kdaj ve kakšnih izkušenj. Bi-

nostjo 3500 ton. V splošno zadovoljstvo vseh članov obeh podjetij sodelujejo v prevozih blaga po enakopravnih načelih, ki jih upoštevajo tudi pri delitvi dohodka.

Tako je zrastle »Intereuropa«, kljub ostrini in včasih tudi neloyal-

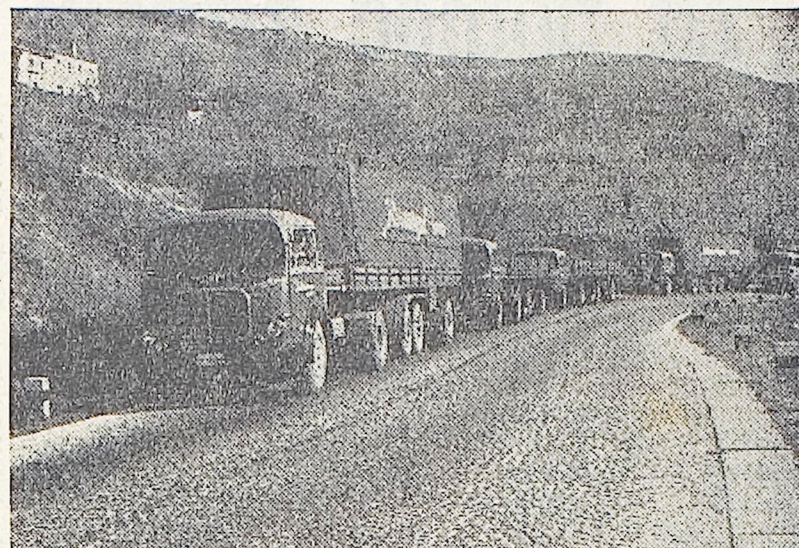
poslov. Torej osnova je bilo le pristanišče, saj je »Intereuropa« nedavno razširila svojo dejavnost celo z lastno agencijo za pomorske usluge; to je prva slovenska pomorska agencija in ji obetajo še lepo bodočnost.

Potemtakem ni nobenega dvoma, da je razvoj »Intereurope«, tako dosejani kot bodoči, tesno povezan z razvojem pristanišča, čeprav so zadnje čase povoljnejši tudi obeti za gradnjo železnice. Težišče dela v zvezi s pristaniščem bo na vsak način še nadalje odvisno od kamionskih prevozov, posebno za specialne tovore, za industrijsko in prehrambeno blago, ne glede na železnico, ki lahko konkurira cestnemu prometu še samo pri prevažanju rudnih, lesa, apna ali cementa in podobno. Za take tovore pa se avtotransportna podjetja z »Intereuropo« vred manj potegujejo.

so presegle plan, so presegle tudi število prevoženih tonskih kilometrov. Kamione so torej bolj izkoriščali. Ali se ni s tem povečala tudi njihova obraba? Vsekakor! In če bodo tako delali, mar ne bodo prej obrabili kamionov, kot bi jih sicer? Morda celo prej, kakor je časovno določena njihova življenjska doba! Kam potem po denar za nova vozila?

Prometni strokovnjaki pri »Intereuropi« menijo, da bi bilo treba ustrezno z načeli našega novega gospodarskega sistema vskladiti tudi predpise o izračunavanju in odvajanju amortizacijskih sredstev za motorna vozila. V zvezi s tem predlagajo, da bi za vozila upoštevali normative prevoženih kilometrov. Ta svoj predlog utemeljujejo še s tem, da proizvodnja cestnih prevoznih sredstev v svetovnem merilu čedalje bolj izpopolnjujejo in modernizirajo, tako da je za nekaj let stara vozila že težko dobavljati nadomestne dele.

«Če smo trenutno z našim voznim parkom med najmodernejšimi transportnimi podjetji v drža-

Brez prestanka, podnevi in ponoči brnijo motorji. Za »Intereuropine« vlačilce ni nepremagljivih vzpetin

vi, se čez nekaj let lahko zgodi, da bomo tu obtačali. Če k temu prištejemo še neprimerno večjo obrabo spriču mnogih slabih cest, po katerih moramo tudi voziti, potem ni težko izračunati in napovedati morebitno jutrišnjo zagato, ki lahko utegne nastopiti celo prej, kot bo potekla amortizacijska doba vozil, kolikor bi obveljali sedanji predpisi,« je še preudarno dodal pomočnik glavnega direktorja »Intereurope« tovariš Cernčec.

Ekonomske enote z zrelostnim izpitom

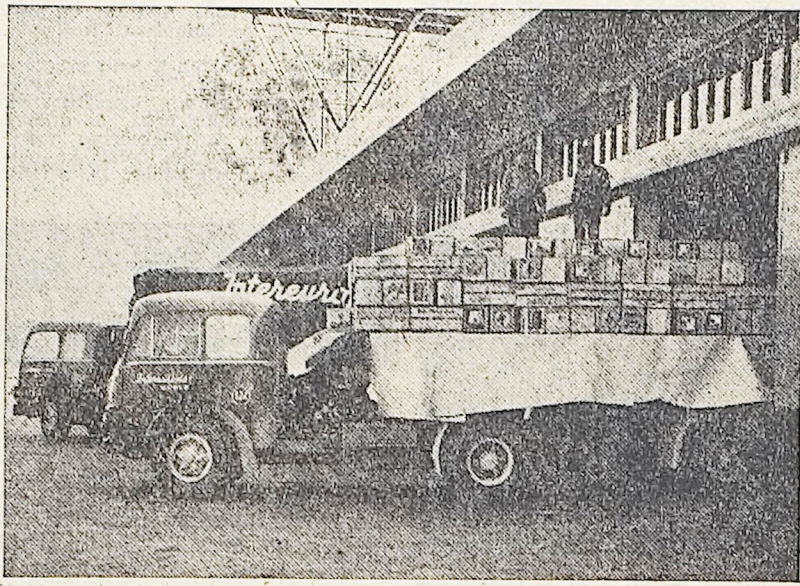
Kolektiv »Intereurope« je med prvimi v našem okraju spoznal prednosti našega novega gospodarskega sistema. Že v januarju preteklega leta je zastavil svoje delo in izkušnje v oblikovanju ekonomskih enot, v katerih so prav uspešno uvedli nagrajevanje po učinku in temu primerno prilagodili delitev dohodka v sklopu celotnega podjetja. Vseh ekonomskih enot imajo petnajst; v špediterski dejavnosti 11 (podružnice in direktorije v večjih središčih države), v Kopru in Sežani pa 4, ki so razdeljene po transportni dejavnosti, servisnih delavnicah in na enoto uprave in računovodstva.

Po skrbni proučitvi pravilnikov so se zedinili, da bodo razdelili dohodek celotnega podjetja z 61 odstotki za osebne dohodek, 39 odstotki pa za sklade. To razmerje je znatno boljše od zveznega in republiškega povprečja, saj je zvezno povprečje transportnih podjetij 82:18, republiško pa 79:21. Če naj bo v tem izražena skrb

la je čedalje bolj zahtevna. Zato je treba popolnejšega moza. V zvezi s tem so sklenili, da bodo odslej posvečali večjo skrb strokovnemu izobraževanju.

V ta namen bodo organizirali več seminarjev. S prvimi bodo začeli že te dni na sedežu podjetja, in sicer za uslužbence špediterske dejavnosti. Uprava podjetja je že poskrbela za predavateljski kader. Predavali pa bodo tudi najodgovornejši voditelji podjetja in špediterske službe.

Seminarji bodo trajali 8 do 10 dni ali 80 do 100 ur. Predvidoma jih bodo organizirali v treh strokovnih stopnjah, absolviral pa naj bi jih vsak uslužbenec v razdobju treh let. Razen teoretičnih predavanj imajo na programu še praktično reševanje nalog, medtem ko bi se v razgovorih seznanjali z najboljšimi primeri poslovanja kot tudi z njegovimi enotnimi kriteriji, ki jih zahteva posamezna dejavnost za vse podružnice in direktorije, zlasti pa

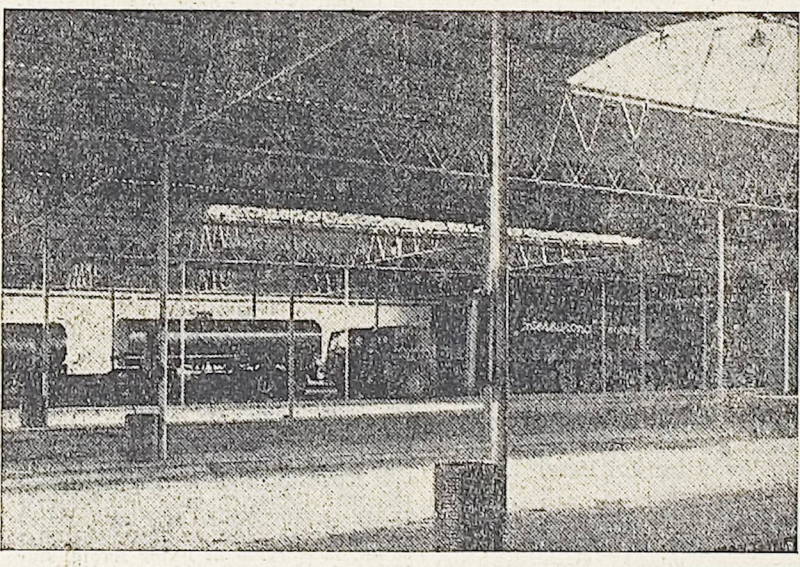
V skladiščih koprškega pristanišča je zmeraj dovolj tovorov. Na sliki: nakladanje televizijskih sprejemnikov

Cokla v predpisih o amortizaciji

Današnjemu voznomu parku »Intereurope« ni kaj oporekati, čeprav so nekateri nevoščljivci — kdo ve iz kakšnih vzrokov in namenov — krstili Omove temnozeleno vlačilce s kuščarji. Morda zato, ker so zeleni! Toda to ni važno. Ko smo se pogovarjali o perspektivah in ugotovili, da bo treba spriču naraščajočega prometa v našem pristanišču, kot tudi vse večjega uveljavljanja »Intereurope« v mednarodnih transportih, iz leta v leto čedalje bolj večati zmogljivosti voznega parka, smo morali tudi ugotoviti, da so prav sedanji predpisi o odvajanju amortizacijskih sredstev za rabljena vozila neustrezni. Osnova za izračun amortizacije vozila je sedaj določen življenjski čas. Ne glede na to, ali je bilo vozilo v določeni dobi pravilno izkoriščeno in rentabilno, se je po preteku te dobe zbrala zanj amortizacijska kvota, s katero so lahko nabavili novo vozilo. Nihče ni vprašal za ekonomični račun. Vozilo je morda že zdavnaj opravilo svoje, ali pa je bilo lahko še prav novo.

Šoferji »Intereurope« so nagrajeni po učinku. Kdor dela, ta tudi zasluži. Povedali so nam, da je bilo prav preteklo leto spriču nagrajevanja po učinku najuspešnejše leto v razvoju »Intereurope«. Že iz prej navedenih ugotovitev sodimo, da je to res, saj so točno tri mesece pred koncem leta izpolnili lanski plan realizacije in dohodka. Pa ne zaradi morebitne konjunkturo, kolikor zato, ker so šoferji in ves kolektiv delali z večjo vnemo in prizadevnostjo za doseg čim večjega uspeha.

To pa pomeni, da če so šoferji delali, so vozili s polno paro. Če

Takšna pa je notranost sedanjih garaž, kjer imajo tudi servise. Poskrbljeno je tudi za varnost — pena in pesek za vsak primer!

ekonomskih enot za nadaljnjo rast podjetja, potem sklepamo, da je kolektiv »Intereurope« s tako odločitvijo dokazal svojo visoko zavest ter da je zrel tudi kot dober gospodar.

Za popolnejšega moza v stroki

V kolektivu »Intereurope« je sicer že okrog 70 odstotkov zaposlenih, ki imajo zahtevane visoke kvalifikacije. Toda narava de-

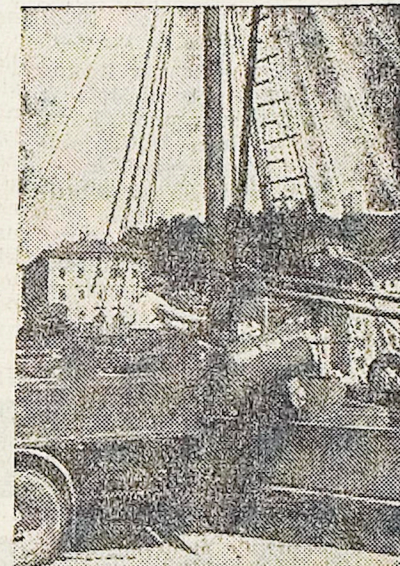
sodobnejša organizacija dela ter ekspeditivnost.

Prav tako nameravajo na stroške podjetja organizirati seminarje tudi za transportne delavce — šoferje in druge. Le-ti bodo prilagojeni potrebam njihovega dela. Seznanjali pa naj bi se predvsem s carinskimi predpisi, s postopkom za zavarovanje tovorov, z nekaterimi špediterskimi nalogami, z deviznimi predpisi in skratka z vsem, kar često potrebujejo pri uspešnem opravljanju svojega dela.

Predvsem stanovanja!

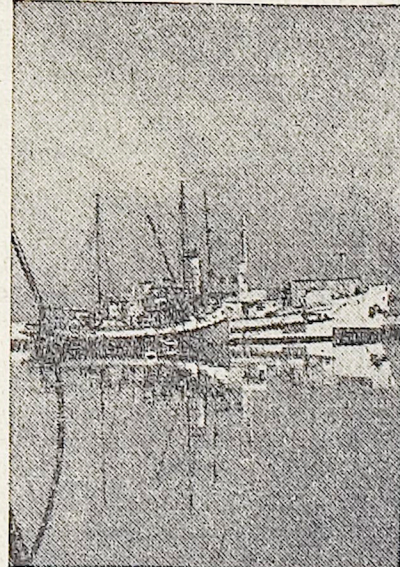
»Intereuropa« je v zadnjih letih tudi precej gradila. Med drugim naj navedemo dvoje upravnih poslopij v Kopru, preureditev številnih sedežev podružnic, moderne garaže in servisne delavnice, adaptacije številnih stanovanj in novogradnjo stanovanjskega bloka v Semeđeli. V kooperaciji z oddelkom za notranje zadeve OLO Koper pa gradi ob Cesti JLA v Kopru veliko stavbo, kjer je soudeležena z desetimi stanovanji. Toda stanovanjski problem njenih zaposlenih s to zgradbo še ne bo rešen. Precej je več interesov, ki stanovanja nujno potrebujejo, kot pa je razpoložljivih stanovanj. Temu je vzrok morda tudi nerazumevanje nekaterih forumov v Kopru, ki so »Intereuropo« svojčas često zastopovali bodisi glede stanovanj za njene uslužben-

ce kakor tudi glede saniranja njenih poslovnih prostorov. Končno je le-te kolektiv zgradil z lastnimi sredstvi, toda za stanovanja, ki jih potrebuje, nima dovolj lastnih možnosti. Upravni organi podjetja so o stanovanjski stiski že večkrat razpravljali. Na eni izmed zadnjih razprav o tem problemu so se končno zedinili, da bodo nudili svojim zaposlenim interesantom nekaj zaposložitljivih zneskov v obliki posojila za individualno gradnjo stanovanjskih zadruge. Za zdaj je teh interesentov že 25 in računajo, da si bodo s temi posojili lahko pomagali. Toda vprašanje je, kako bo z drugimi, ki si glede na zaslužek ali druge okoliščine ne upajo na lastno

Tako v piranskem pristanišču pretovarjajo tovor z ladij na tovornjake »Intereurope«

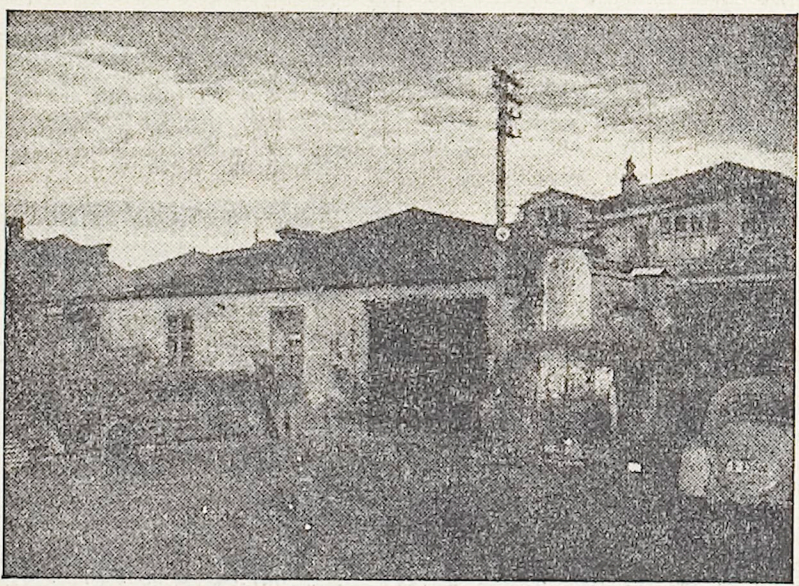
pest graditi s posojili stanovanjske hišice. In tudi za take bo treba nekoč rešiti problem. Seveda, kolektiv vsega hkrati ne more. Veliko je potreb in želja, ki daleč presegajo okvire trenutnih možnosti. Tako si želijo šoferji »Intereurope«, da bi pri garažah in servisnih delavnicah v Kopru zgradili prepotraben dom za družbene organizacije podjetja, v katerem bi imeli poleg dvo-rane tudi nekaj sob za prenočišča, dalje restavracijo in klubska shajališča. Čeprav je to večja investicija, menijo, da jo bodo zmogli. Baje se na gradnjo že resno pripravljajo. Končno pa je tudi prav, saj mnogi šoferji, ki nimajo stanovanja v Kopru, ker so med njimi iz najrazličnejših krajev države, ko pridejo na sedež podjetja v poletni sezoni, težko dobijo prenočišče. Tako morajo tudi tedaj prenočiti v kabinah tovornjakov. Nekaterim se dogaja, da celo po več mesecev ne prenočijo v toplih sobah. Mar so obsojeni na tako življenje zato, ker so si izbrali šoferjski poklic? Prav je, če bodo nekje le imeli svoj topel kotiček!

Detalj iz koprškega pristanišča, kjer vsak dan »Intereuropa« prevzema tovor z domačin in tujih ladij

In namesto zaključka

Zahvaljujemo se uredniškemu odboru in dopisnikom »Intereuropin« »Novic«, v katerih smo našli marsikaj zanimivega, kar nam je prišlo prav pri obdelavi snovi tega sestavka!

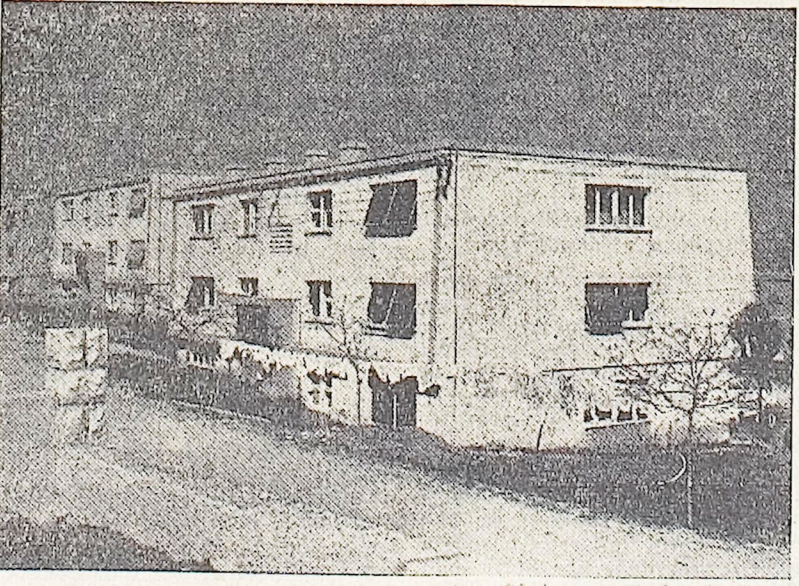

Ropotarnica ali kaj že? Ne, tu so bile prej delavnice »Intereurope«!

li so brez strokovnjakov za to dejavnost, težave so imeli s poslovnimi prostori in kopica podobnih problemov je zavirala rast »Intereurope«. Po skrbni proučitvi in analizi vseh teh problemov se je delavski svet odločil razširiti poslovanje na vse področje države. Zunanjetrgovinska zbornica je njihovih prošnji za registracijo za mednarodni transport in špedicijo ugodila. V podjetje so prišli novi ljudje, ki so se v špediterski in transportni dejavnosti razmeroma hitro izurili. Obstoječim lokalnim podružnicam v Podgorju, na Kozični, v Sežani in na Reki so se pridružile še nove podružnice v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, potem na Jesenicah, v Prevaljah, Subotici, Sarajevu in v Novi Gorici. S ponovno reorganizacijo leta 1958 so osnovali iz poslovalnic v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in na Reki podrejene direktorije, ki so dobile v poslovanju večje pristožnosti. Dalje so potrebe razširjenih poslovnih stikov narekovale nujno povečanje voznega parka, kar so rešili s kooperacijo s podjetjem »Ljubljana transport«, tako da razpolagata obe podjetji danes s 150 tovornimi vozili s skupno nosil-

Arterija našega pristanišča

V zvezi z naglim razvojem »Intereurope« je sicer dvoje mnenj: eno izhaja s stališča, da je zadnja leta pospešila njeno rast povečana špediterska dejavnost, drugo pa, da je ta njen razvoj tesno povezan z rastjo koprškega pristanišča. Izreči kakršno koli določeno sodbo v tem smislu je težko. Res je, da se je špediterska dejavnost »Intereurope« močno uveljavila in da s storitvami špedicije ustvarjajo dober del dohodka. Toda res je tudi, da so prav potrebe pristanišča narekovale nujno povečanje nosilnosti transportnih sredstev, če ne zavoljo drugega že zato, ker naše pristanišče še ni povezano z železniškim omrežjem. In kakor smo prej ugotovljali, je dosegel razvoj »Intereurope« svoj odločilni razmah prav v obdobju, ko so začele v našem pristanišču pristajati prve ladje. Razen tega je tudi špediterska dejavnost s pridobitvijo pristanišča dobila možnosti za sklepanje večjih

»Intereuropina« stanovanja v semeđelskih blokih. Sedanji stanovanj posvečajo vedno večjo skrb

Z LETNEGA OBČNEGA ZBORA SD CENTER V POSTOJNI

Kvaliteta raste iz množičnosti

Prejšnji teden je bil v Postojni redni letni občni zbor Strelske družine Center, ki je ena izmed največjih in najboljših strelskih enot v našem okraju.

SD Center, ki obstaja dve leti, je lani ustanovila pet novih sekcij, in sicer po eno med zdrav-

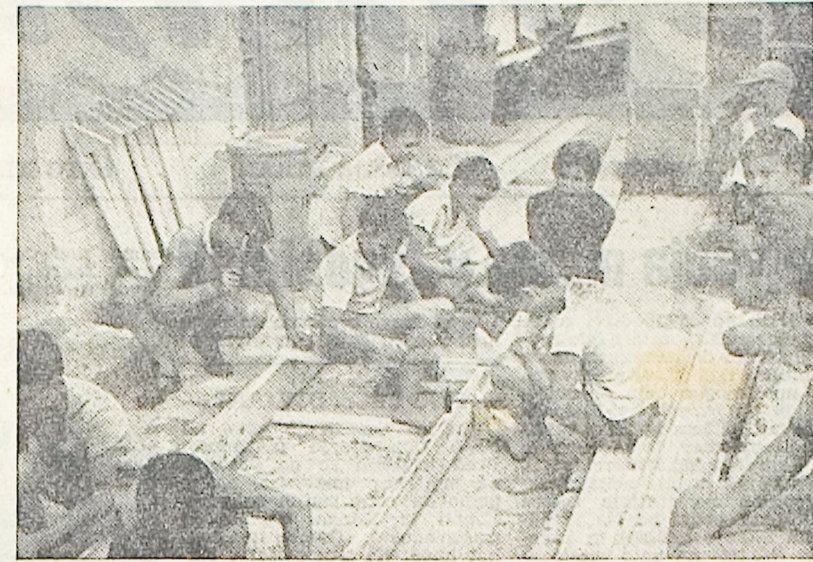
stvenimi in poštnimi delavci, v Tovarni mesnih izdelkov, v Zavodu Postojnske jame in med pripadniki postaje LM. Tako ima ta družina trenutno 107 aktivnih članov, ki so upravičeno ponosni na svoje organizacijske, predvsem pa tekmovalne uspehe. Njena mo-

štva se v zadnjem času redno pojavljajo na vseh tekmovanjih — bodisi na občinskih, meddružinskih in okrajnih. V lanski občinski ligi in na občinskem prvenstvu so zasedla drugo mesto, posamično pa obakrat prva.

Lani je družina dosegla najlepší uspeh v tekmovanjih za »Zlato puščico«, ko je njen član Andrej Mikoletič osvojil v okrajni konkurenci med 69 finalisti prvo mesto. Takrat je namreč s 545 od 600 možnih krogov postavil nov okrajni rekord v streljanju z zračno puško.

Zanimivo je, da so bili najmlajši strelci SD Center na lanskem republikanskem pionirskem prvenstvu, ki je bilo v Postojni, reprezentanti občine in so osvojili častno šesto mesto. S šestim mestom je bil na tem tekmovanju med posamezniki več kot zadovoljen pionir Andrej Bratuš, ki je hkrati občinski in okrajni brvak v streljanju z zračno puško.

SD Center je dala na občnem zboru pobudo za več meddružinskih tekmovanj v počastitev de-

Izolski modelarji pri sestavljanju 25-metrskega montažnega bazena. Bazen je lesen, a pred tekmovanjem ga prevlečejo s polivinilom zaradi nepropustnosti

Vzgojno delo LT

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Kopru dosledno izvaja program vzgojnega dela za svoje člane iz raznih panog tehnične dejavnosti. Minulo nedeljo je bil v Postojni

zaključen dvodnevni seminar za kmetijske strojnike, ki se ga je udeležilo 15 kandidatov s celotnega postojnskega področja. Na seminarju so kmetijskim strojnikom posredovali skrbno pripravljeno in zahtevno tehnično snov iz kmetijskega strojništva, tako da bodo že v prvih pomladanskih tekmovanjih traktoristov lahko Postojnčani krepko zastopali svojo komuno.

Podobni seminarji bodo v naslednjih dneh tudi v Kopru, v Ilirski Bistrici in v Sežani, kjer so prav tako kot v Postojni sedeži društev kmetijskih strojnikov našega okraja. ...

Strelstvo

Center : Srednješolec 820:702

V počastitev desetletnice ustanovitve prve strelske organizacije v postojnski občini je bil v sredo v Postojni prijateljski dvoboj v streljanju z zračno puško med mladinci SD Center in najboljšo postavbo SD Srednješolec. Zmagali so premočno mladinci SD Center z rezultatom 820:702. Med posamezniki je bil najboljši Jurca (SD Center), ki je zadel 173 od 200 možnih krogov, nadalje Bratoš, Puc itd. Najboljši tekmovalci ekipe SD Srednješolec je bil šele peti. (ma)

setletnice prve strelske organizacije v postojnski občini. Družina je že pričela tudi z internim tekmovanjem za »Zlato puščico«, namerava pa prirediti nekaj propagandnih strelskih tekem med najmlajšimi. Posebno se zavzema, da bi strelska tekmovanja ponovno zaživela na postojnski osemletki, kjer je lani tekmovalo z zračno puško kar 280 pionirjev.

Kopica lepih uspehov

IZOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

V prejšnji številki smo obravnavali lanskoletno delo vrste športnih organizacij v Izoli. Da bo slika najbolj popolna, bomo danes posredovali še dva zapiska o delu Avto-moto društva in Modelarskega kluba Mehanotehnika.

MODELARSKI KLUB
»MEHANOTEHNIKA«
IZOLA

činskega in okrajnega prvenstva, kjer so osvojili prva mesta v vseh šestih disciplinah. Na republikanskem prvenstvu je sodelovalo 17 članov, ki so osvojili pet prvih mest, 4 druga in 4 tretja mesta. Istočasno je bilo estetsko ocenjevanje modelov, v katerem je prvo mesto zasedel član izolskega kluba. Državnega prvenstva se je udeležilo 10 članov v petih disciplinah. Osvojili so dvakrat prvo mesto, dvakrat drugo, trikrat tretje, enkrat četrto in enkrat peto mesto.

Razen tekmovanj so člani kluba priredili tudi demonstracije modelov članom RK v Ankaranu. Vsakoletno tekmovanje za pokal Mehanotehnike je v preteklem letu odpadlo, ker se je na razpis prijavila samo ekipa Makedonije. V letošnjem letu pa bo pokalno tekmovanje prirejeno v mesecu maju.

Prihodnje nameravajo izolski modelarji osvojiti tudi letalsko modelarstvo. Kot glavno atrakcijo napovedujejo izdelavo modelov letal — vodenih no radiu. Razen tega bodo člani izdelali letalo, avtomobil in ladjo. Potrebne aparature je klubu brezplačno zagotovila tovarna Mehanotehnika, ki tudi sicer denarno in materialno vzdržuje center in klub.

V državi izolski modelarji niso samo resnejše konkurence. Mednarodnih tekmovanj pa se do sedaj niso mogli udeležiti zaradi neaktivnosti modelarske komisije pri Brodarski zvezi Jugoslavije. Izolski modelarji so tudi izdelali pravila, tekmovalne pravilnike in drugo, ki jih bo verjetno Brodarska zveza Slovenije osvojila, ker do sedaj modelarji niso imeli notnih propozicij za tekmovanja.

Modelarji želijo tudi ustanoviti občinskega odbora Ljudske tehnike. db

PRVE BORBE
za »Zlato puščico«

Prejšnji teden so se pričele v Postojni prve borbe za »Zlato puščico«, ki je množično strelsko tekmovanje. V SD Center so s tekmovanjem že pri kraju. Tekmovalo je kar 54 od skupnih 107 članov družine. Od 200 možnih krogov je dosegla najbolje plasirana petorka naslednjo vsoto zadetkov: Mikoletič 179, Gerželj 178, Jurca 178, Pavčič 178 in Bratuš 177. Streljali so z zračno puško. S svojo visoko uvrstitvijo pa je najbolj presenetil pionir Lado Pavčič. (ma)

POSTOJSKI DROBIZ

Gradbeno podjetje Gradnje v Postojni bo letos začelo z gradnjo več prtihih stanovanjskih hišic za svoje delavce. Novi domovi, ki naj bi pripomogli k odpravi fluktuacije gradbene delovne sile, bodo stali v vrtači pod železniško postajo. ...

Ljudska univerza v Postojni bo v kratkem obogatila svoj izobraževalni program z začetnim knjižnovodskim tečajem. Tečaj bo trajal nekaj zimskih mesecev. ...

V postojnski občini je samo še pet manjših gospodarskih organizacij, ki doslej niso še začele z izdelavo pravlilnikov o notranji delitvi dohodka po delu. Med organizacijami, ki so že sprejele pravilnike, je tudi več zavodov, med njimi Postojnska jama in Perutninarski zavod Kras v Neverkah. ...

Zavod za komunalno gospodarstvo v Postojni postuje od 1. januarja kot Komunalno podjetje z rednim obračunom dohodka. H Komunalnemu podjetju se je pred kratkim priključilo obrtno podjetje Cementnina. (ma)

naročite tudi svojem prijateljem v tujini!

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Kopru je poskrbel tudi za tehnično izpopolnjevanje prosvetnih delavcev-vodij krogov, ki bodo izkoristili zimske počitnice za 7-dnevni tečaj za modelarstvo za vodne modele. Tečaj, ki ga vodi instruktor Tone Pavlovčič iz izolske Mehanotehnike, kjer je modelarstvo za vodne modele najbolj razvito, poteka že od 22. januarja v domu mladih tehnikov v Kopru. Razen teoretičnega dela vsebuje tečaj tudi praktični pouk ter bo vsak izmed 15 udeležencev izdelal model motornega čolna, ki bo ostal last kandidata oziroma krožka, ki ga tečajnik zastopa.

Naši taborniki zimujejo

Vsakoletna taborjenja v poletnih mesecih so med našimi taborniki že tako ukoreninjena, da si brez njih taborniškega življenja ne moremo več predstavljati. Za tabornike naših enot pa so zimovanja novost, ki jo moramo omeniti.

Tri naše enote so se odločile, da bodo pripravile samostojna zimovanja, združena s smučarskimi tečaji. Pod Snežnikom so se utaborili člani odreda Snežniškega ruševca iz Ilirske Bistrice, taborniki odreda Srebrnega galeba iz Kopra bodo teden dni preživeli na Črnem vrhu nad Idrijo, izolski Jadranski strazarji pa so se odpravili na terene med Gorjušami in Pokljuko. Na teh zimovanjih bo preživel oziroma počitnice več kot šestdeset tabornikov in tabornic.

To pa še ni vse. Centrala Gorske straže je pripravila na Kravcu zimsko taborjenje za načelnike baz Gorske straže. Telega tečaja v snegu se bo udeležilo tudi pet tabornikov iz postojnske, divaške in koprskve enote. To je lepo priznanje postaji Gorske straže iz Divače, saj bo tečajnikov iz vse Slovenije le nekaj nad petnajst.

Ko že govorimo o aktivnosti taborniške organizacije v letošnjih zimskih počitnicah, moramo poročati tudi o dveh tečajih. Ta teden je tečaj za vodnike, prihodnji teden pa bo za načelnike enot. Oba tečaja bosta na Črnem vrhu nad Idrijo, organizatorja pa sta okrajni zvezi tabornikov Kopra in Gorice. Ta skupna akcija nam je v ponos in zadoščenje ter spodbuda za bodoče še plodnejše sodelovanje. Rdeči mrav

stanitvenih kapacitet v sklopu piranskega hotela »Metropol«.

Zavod Postojnske jame dobi od Investicijske banke 115.900.000 dinarjev ob lastni participaciji 115.752.000 din. Skupno investicijo 231.652.000 din bodo uporabili za modernizacijo jamske ureditve, povezavo s Pivko jama in razširitev parkirnega prostora pred Postojnsko jama.

Pričakovati smemo, da bo banka odobrila tudi zaproseni kredit Hrpelje, Sežane in ostalih in bo tako letošnje leto v investicijah v turistične namene, ki se najprej amortizirajo, v našem okraju izredno plodno. R

V ZADNJIH DVEH LETIH NA BOLJŠI CESTI

Izolsko Avto-moto društvo je vse od svoje ustanovitve l. 1955 pa do leta 1960 neopazno životalo. Bilo je pravzaprav le na papirju, saj ni imelo prevoznih sredstev, primernih prostorov in druge opreme. In šele leta 1960 je društvo zavozilo na boljše ceste. Takrat so si njeni člani, ki jih je sedaj 125, od teh 16 žena, s prostovoljnimi delom uredili dve društveni prostore, v katerih je sedaj mehanična delavnica, prometni kabinet, učilnica in prostor za čiščenje in pranje vozil. Za začetno aktivnost društva v letu 1960 gre največ zaslug takratnemu predsedniku Branku Munihu.

Ko se je društvo postavilo na lastne noge in je njegovo poslovanje steklo, so priredili po dva tečaja na leto za vodnike amaterje A in B kategorije. Lani je bilo kar 64 tečajnikov, razen njih pa še 55 mopedistov, ki jim je društvena komisija po temeljitem izpraševanju dala priznanje o obvladanju cestno-prometnih predpisov.

Društvo ima sedaj dva avtomobila, motorno kolo in mnogo druge opreme v skupni vrednosti nekaj manj kot dva milijona dinarjev. Eden izmed glavnih virov finansiranja društvene dejavnosti so dohodki od uslug članom AMZ. Ti dohodki pa so tako zelo skromni, da se društvo ne more udeležiti večjega števila športnih tekmovanj. In prav zaradi tega je njegova dejavnost usmerjena bolj na vzgojno področje in skoraj nič na športno. Toda več o tem bomo lahko slišali februarja na njihovem letnem občnem zboru.

TUDI RODIK BO IMEL SVOJ KLUB

Po daljšem razpravljanju so se tudi Rodičani odločili, da bodo osnovali klub članov SZDL. Zamisel o takšnem klubu je sicer že stara in jo je dala krajevna organizacija SZDL ob vsestranski podpori občinskega odbora SZDL v Hrpeljah ter mladinske organizacije in KO.

Klubske prostori bodo v poslopju osnovne šole, ki je z letošnjim letom dobila novo nastavitve v večji in primernejši zgradbi. Vzrok, da so se tudi v Rodniku

odločili za ustanovitev kluba članov SZDL je predvsem v tem, da je večina prebivalcev in domala ves mladi rod zaposlen v sosednjih industrijskih središčih občine, vendar pa ves prosti čas preživijo v domačem kraju. Zato se bo ob novem televizijskem sprejemniku, ki so ga kupili s prispevki KO Rodik (100 tisoč dinarjev), Občinskega odbora SZDL Hrpelje in Občinskega sveta Svobod ter prosvetnih društev, zbiralo vsak dan staro in mlado. Krajevni odbor Rodik je denar, ki ga je sedaj dal za opremo kluba, prvotno namenil popravilu vaških poti, toda ker bodo ta dela vaščani opravili s prostovoljnimi delom, je razumljivo bilo veliko lažje uresničiti željo po urejenem klubskem prostoru. V njem bo tudi peč in trgovsko podjetje Timar je že obljubilo kurjavo.

Tako lahko v Rodniku znova pričakujemo pozitivne družabnega

in predvsem ljudskoprosvetnega dela okrog prosvetnega društva Josip Jurčič. Pa tudi vse druge krajevne politične organizacije bodo v novih klubskih prostorih bolj zastavile delo, kot so ga doslej. Zato tudi mi želimo iznajdljivim Rodičanom kar največ uspešnega dela v svojem klubu.

HRPELJE-KOZINA

Pred dnevi je v Hrpeljah zasedal občinski sindikalni svet. Zasedanja so se udeležili tudi vsi predsedniki sindikalnih podjetij s področja občine. Razpravljali so v prvi vrsti o pripravah na bližnje sindikalne občne zbornice, ki bodo v mesecu februarju. Potem ko so predstavniki sindikatov prešli navodila v zvezi z organizacijo občnih zborov in volitvam v nove sindikalne uprave, so se pogovorili še o metodah dela v sindikatu v zvezi z novim gospodarskim sistemom, o pojačanju funkcionalnih sindikalnih kadrov ter o nekaterih tekočih zadevah. Sestanek je vodil predsednik občinskega sindikalnega sveta Dušan Dekleva, razprave pa se je udeležil tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Viktor Ljubič. J. Z.

Dinarji ležijo na cesti

Včasih slišimo: čemu komplicirano, če je lahko enostavno, večkrat pa obratno — čemu enostavno, če je lahko komplicirano.

Toda v tem primeru se mnogi sprašujejo, zakaj po daljši poti, namesto da bi šli po krajši? Prepričani so namreč, da je daljša pot dražja. Po njej se vsak dan vsipajo dinarji, kakor da bi jih bilo na pretek. To so tisti nevidni dinarji, ki nikomur in ničemur ne koristijo, saj izginejo brez haska.

Gre za cesto s Hrpeljskega v Ilirsko Bistrico in od tam v Sežano. Po tej poti vozi vsak dan, od Novega leta dalje, tudi tovornjak s 5000 litri mleka: od KZ Hrpelje-Kozina v mlekarino, ki je v Ilirski Bistrici, nato to mleko po pasterezaciji prevzame izvožno-uvozno podjetje Jadransko v Sežani in ga prepelje v Trst. Do letošnjega leta pa so mleko iz Hrpeljske občine vozili v Trst po krajši poti: Hrpelje-Sežana-Trst.

Je mar res, da so zmogljivosti sežanske mlekarne postale premajhne? (Mimogrede omenjam, da ni javna tajnost, če trdim, da je zmogljivost sežanske mlekarne preračunana tudi na predelavo mleka iz hrpeljskega področja.) Nadalje se sprašujem: ali ne bi bilo morda prav in gospodarsko boljše, če bi KZ Sežana povisala ceno mleka na Hrpeljskem za tri do štiri dinarje. Domala prav tako dinarjev velja pot preko Ilirske Bistrice v Sežano in naprej. Ti dinarji, ki bi jih prihranili na račun nepotrebnih »ovinkarskih prevozov«, pa bi brez dvoma zagotovili vsaj nekaj deviz sežanski mlekarini za nabavo surovin, nujno potrebnih za izdelavo sintetičnih lepil.

Je mar vseeno, če je promet v gospodarski organizaciji večji ali manjši zgolj zato, da bi bila finančna realizacija visoka? Če je v tem primeru odgovor pritrdilen, potem bi bilo potrebno tudi

pojasniti, na čigav račun naj bi šla visoka realizacija. Vprašanje pa je, če se bosta s takim odgovorom strinjala proizvajalec in potrošnik.

Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj je skalo odnose med obema drugama, da je prišlo do »nerešenih problemov«. Morda je preveč drzno reči — med zadrugama. Nekateri vedo povedati celo to, da so posredni neka jabotka, neko seno in morda še kaj, kar pa je težko in nemogoče razumeti.

Ne zato, da bi se zmanjšal promet ilirsko-bistriški mlekarini, pač pa zato, da ne bi več po nepotrebnem trošili denarja zaradi predolge poti — saj to ni v interesu našega splošnega gospodarstva. Predlagam, naj bi se kmetijski zdruzi v Sežani in Hrpeljah-Kozini temeljito pogovorili o ukrepih za uveljavitev načela: bodimo popustljivejši, bolj gospodarski in ne mečimo si polen pod noge na račun potrošnika. -er

Slavje mladih gostincev

Gostinski šolski center Koper, ki je jeseni preselil svojo šolo v Piran, je od četrta do minule sobote podelil priznanje oziroma kvalifikacijo natakarijev oziroma kuharjev 47 gojencem, ki pripadajo raznim gostinskim podjetjem koprškega okraja. Od tega je 26 gojencev opravilo strokovni izpit v okviru dveletnega šolanja, 21 pa v okviru tečaja za doslej polkvalificirane gostinske delavce z daljšo prakso.

V četrtek so gojenci dveletne gostinske šole zaključili svoje šo-

lanje s kulinarčno razstavo ter sprejemom v restavraciji hotela »Sidro«. Vodja šole Mihael Grandal je v pozdravnem nagovoru povedal, da so gojenci kljub obilni snovi in zgodešenemu pouku ter strogemu ocenjevanju izdelali šolo s povprečno prav dobrim uspehom (trije odličnjaki: Tesič, Podbojca in Hartmanova in nobenega zadostnega ali celo nezadostnega) in se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešnemu delu šole.

KULTURA IN PROSVETA ★ KULTURA IN PROSVETA ★ KULTURA IN PROSVETA ★ KULTURA IN PROSVETA ★ KULTURA IN PROSVETA ★ KULTURA IN P

ANSAMBL SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA IZ TRSTA JE KRSTIL NA KOPRSKEM ODRU IGRO J. TAVČARJA »ZEH PRED SMRTJO«

Prastari in vedno novi motiv: Iščemo smisel življenja

Koprsko gledališče je bilo po dolgem času spet nabito polno navdušenega občinstva — Prizor je zapisati: najboljša dosedanja predstava letošnje sezone Slovenskega gledališča iz Trsta in tudi na koprskem gledališkem odru

Odkar nimamo več v Kopru Gledališča Slovenskega Primorja, nismo doživeli na našem odru krstne uprizoritve dramskega dela. To je prav poseben občutek, ki ga gledališko občinstvo zna vrednotiti. K temu občutku pa lahko pristajemo še tisto posebno veselje in posebno skrb, s katero gremo gledat premiere domačih del, ker vemo, da je to še vedno veljavno potrjeno naše polnopravne in polne eksistence in tvornosti.

Ce k vsemu temu še pristajemo znano dejstvo, da gledališki ansambel SG iz Trsta ni dobil dovoljenja rimske cenzure za premiero v tržaškem Auditoriju, potem še bolj razumemo veliko zanimanje občinstva za predstavo v koprski gledališki hiši. Na povabilo Zavoda Primorske prireditve je tako SG iz Trsta krstilo v Kopru igro tržaškega dramatika Josipa Tavčarja ZEH PRED SMRTJO. Bil je to že četrti krst, tako da velja Tavčar že za »hišnega dramatika« tržaškega gledališča. (Prihodnjo nedeljo, Nicky — zlati deklet, Peklje je vendar pekel.) Vse te predstave smo videli tudi v Kopru, vendar pa smo četrti lahko celo botrovali. Samo ponovim lahko, kar sem zapisala že pred premiero: v čast si štejem, da smo lahko nudili tržaškemu ansamblu streho za uprizoritev te premiere.

V štirih dramskih opusih Josipa Tavčarja, ki jih je uprizorilo tržaško gledališče, je jasno vidna vzpenjajoča se krivulja dramati-

bove umetniške moči in dozorenja. Kljub temu, da se Tavčar dobro zaveda, da sodobno gledališče ne more biti več v duhovnih dimenzijah meščanskega gledališča, se je inteligentno ognil drugi skrajnosti, ki jo danes imenujemo na zahodu »gledališka avantgarda«. Zaradi snovi, ki jo obravnava avtor v »Zehu«, bi se kaj lahko zgodilo, da bi podlegel romantičnemu svetobolju po človekovi individualnosti, da bi se potopil v osamelosti, brezcilnosti in razdvojenosti osvečenega človeka v mehanizirani, v zatimizirani dobi. Ta depresivnost je tudi moralno podobne, v katerem živijo in ustvarjajo evropski avantgardistični avtorji. Toda Tavčar je ostal izven tega moralnega vzdušja, ker je postavil svoje delo na trdnino realističnega kraška tla, ker je spregovoril o domačem okolju in o vsakdanjih ljudeh, ki jih srečujemo na tržaških ulicah, čeprav bi lahko našli v glavnih motivih najnovejšega Tavčarjevega dela tudi stične točke z današnjim evropskim gledališko avantgarda. Ta stik igre in protigre je nekje v osnovni misli, da moramo tudi v današnjem času, v tem vsakdanju, ki buta ob nas z neumisljenim tempom mehanizacije, obenem pa grozilno razpenja atomsko gobo uničenja, slišati sva-reči odmev in se znova zavedati in naučiti spoštovati svojo dragoceno človečnost. Odkar človek hodi po Zemlji, išče smisel življenja in opravičila za svoja početila ter se boji smrti.

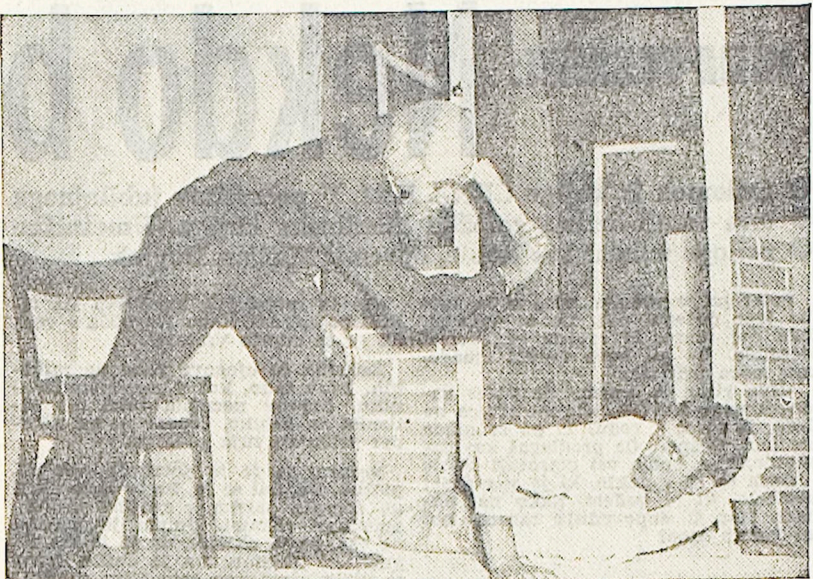
Tavčar se kot dober dramatik zaveda, da mora svoje misli povedati skozi odsko fabulo, brez katere ne more biti niti sodobna

drama. Izbral je družbo: uradnika in individualističnega filozofa Ivana, ki bi rad kot prerok rešil tavajoče človeštvo, njegovo ženo Angelo, preprosto gospodinjico, erotičnost ljubečo lepo Ireno in njenega zaročenca Valterja, preproste mehanika, zidarja Borisa, ki bi hotel biti borec za socialne pravice, pa še vzorca »naše zdrave mladine« Cirila in Marjetico, ki poznata življenje iz filma in ilustriranih revij. Vsi skupaj pa so žrtev atomske dobe, reklam in pikantnih zgodbic o pokvarjenosti bogatašev. Ker so brezpomembni siromaki, hočejo biti podobni tistim, ki se s svojimi slikami in škandalni pojavljajo na prvih straneh časopisov in revij. Ivanovo življenjsko spoznanje in filozofija priporočata vse užitke tega sveta, kajti nad glavo nam visi atomsko uničenje. Trhle no-ge tega nauka pa se izkažejo, ko zmagujejo etična načela in ko Ivan spozna, da so nemoralno poznali že stari Rimljani, čeprav jim letala niso prevžala nad glavami atomskih bomb. Tragičnost svoje figure dopolni Ivan s smrtno, ki pomeni obenem simbolično in realni konec zgrešene filozofije in je logična posledica njegove etične in moralne dileme.

Posebej spregovoriti o igralskih kreacijah bi bilo taktično skoraj krivično, kajti vsi so znali obuditi pristno in čudno življenje in ga oblikovati s tenkim poslušom za njegove svetle in temne strani, za nesoglasja in vsestransko zapletenost. Osem dobrih igralcev: Joško Lukes, Zlata Rodoškova, Nora Junković, Stane Starešinič, Julij Guštin, Miranda Caharija, Edvard Martinuzzi in Danilo Turk. Brez dvoma levji delež za

uspelo predstavo pa ima poleg avtorja Josipa Tavčarja mladi režiser Adrijan Rustja. Ni ujel samo ritma predstave, ampak še dih življenja, ki ga je dal delu avtor, ko je razgrnil pred nami nerazumljivo in usodno napačnost človeškega ravnanja. Dogajanje na odru je še podčrtala likovno efektno in odrsko funkcionalno zasnovana scena Jožeta Cesarja.

Tržaški gledališki ansambel ni samo krstil novega slovenskega dramskega dela, ampak je s skladno in prepričljivo predstavo upravičil svojo umetniško reputacijo.

KOMEDIJA V ŠMARJAH PRI KOPRU

Dramska družina DPD Svoboda v Šmarjah je uprizorila pred časom koprskih srednjih šol lastno igrano komedijo Josipa Tavčarja »ZEH PRED SMRTJO«. Predstavo je s pomočjo tajnika Občinskega sveta Svobode in PD režiral Arduin Hrvatini v Šmarjah nastopil pa so domača mlada Šmaržana, ki se v nemajo za nastopanje v gledališkem odru: Arduin Hrvatini, Feručo Hrvatini, Renato Ravalič, Sveto Glavina, Marija Glavina, Pija Prodan, Eldo Glavina, Irena Kovačič, Ludvik Glavina, Stanko Glavina in Mirko Hrvatini. Razen v Šmarjah je dramska družina z uspehom gostovala v Istim delom še v Škofljah. Na sliki: prizor iz komedije »Skupno stanovanje« v uprizoritvi dramske družine DPD Svoboda v Šmarjah

Ali bodo naše občine način sofinansiranja na podlagi miroljubnega sožitja OKROG PROBLEMOV SREDNJIH ŠOL V KOPRU

Z uveljavitvijo novega zakona o šolstvu so prešle iz pristojnosti Okrajnega ljudskega odbora srednje šole — gimnazija, učiteljske, ekonomske srednja šola in šolski center za kovinarsko stroko (bivša Industrijsko-kovinarska šola). Ob prevzemu v svojo pristojnost je Občinski ljudski odbor ugotovil, da je na teh srednjih šolah le 33% dijakov iz koprskih občin, vsi ostali pa so iz drugih občin v našem okraju ali celo iz drugih okrajev republike.

Zaradi težav, v kateri se je znašel za nekaj časa družbeni sklad za šolstvo, je Občinski ljudski odbor v Kopru seznanil 59 občinskih ljudskih odborov s stroki šolanja njihovih dijakov v koprskih srednjih šolah. Vendar nobena od prizadetih občin ni pristala na sofinansiranje. Nekatere so odgovorile, da imajo same podobne in še hušje primere doma, po podatkih republiških forumov pa bi bilo celo neumestno vztrajati pri zahtevah sofinansiranja, kajti tudi naša občina in okraj ima svoje dijake drugod. Razen tega pa je pričakovati nekatere spremembe zadevnih predpisov. To velja predvsem za splošno izobraževalne šole (gimnazije in učiteljske), medtem ko je stvar nekoliko drugačna pri strokovnih šolah.

Vprašanje zase je kapaciteta koprskih srednjih šol. Ze preteklo šolsko leto ni bilo mogoče sprejeti na srednje šole vseh učencev, ki so po končani šolski obveznosti želeli nadaljevati uk tudi na srednjih šolah. Za prihodnje šolsko leto pa se zdi, da bo ta kapaciteta zadovoljila komaj polovico povpraševanja. Pristojni organi za šolstvo v Kopru tega vprašanja ne bodo mogli zadovoljivo rešiti in bodo morali zani zainteresirati pristojne činiteelje obahin in razne druge prizadete forume.

Med vrsto vprašanj, ki se porajajo v zvezi s srednjimi šolami, je tudi vprašanje, ali sedanja struktura srednje in strokovnega šolstva zadovoljuje potrebe po kadrih v našem gospodarstvu in javnih službah. To vprašanje predvsem za gospodarski odtsek na ekonomski srednji šoli in za šolski center kovinarske stroke. Svet za šolstvo pri ObLO Koper pripravila posebno analizo tega vprašanja in pripravila predlog o reorganizaciji, pri kateri naj bi ukilnili gospodinski odtsek in ustanovili namesto njega administrativno šolo, šolski center za kovinarsko stroko pa naj bi se prumeril na srednjo tehnično šolo kovinarske in kemijske stroke.

V tesni zvezi z vprašanjim srednjega šolstva so tudi nepotrebne večje adaptacije in celo novogradnje. Zave-

dati se moramo, da ima od vseh koprskih srednjih šol lastno stavbo le šolski center za kovinarsko stroko, medtem ko gostuje ekonomska srednja šola v poslopiu italijanske gimnazije, učiteljske in slovenske gimnazije pa sta v poslopiu bivšega samostana, ki je bil zgrajen leta 1269 in zadnjič adaptiran leta 1870. Če pri tem pripomnimo, da je bilo tudi poslopije italijanske gimnazije zgrajeno v 16. in adaptirano v 19. stoletju, lahko razumemo, da koprski srednje šole res ne razpolagajo s prostori, ki bi tudi za silo ustrezali potrebam reformiranega šolstva.

Sredstva družbenega sklada za šolstvo pa zadoščajajo le za osnovno dejavnost šol in ni verjetno, da bi sklad v doglednem času razpolagal z večjimi sredstvi. Prav tako pa teh sredstev ne bo imela na razpolago koprška občina, kajti sredstev še primanjkuje za gradnjo koprskih osnovne šole, neodložljiva pa bo tudi gradnja osnovnih šol v Šmarjah, Marezigah in Dekanih.

V zvezi z vzdrževanjem srednjega in strokovnega šolstva je tudi vprašanje o ekonomski srednji šoli in šolski centru kovinarske stroke. Svet za šolstvo pri ObLO Koper pripravila posebno analizo tega vprašanja in pripravila predlog o reorganizaciji, pri kateri naj bi ukilnili gospodinski odtsek in ustanovili namesto njega administrativno šolo, šolski center za kovinarsko stroko pa naj bi se prumeril na srednjo tehnično šolo kovinarske in kemijske stroke.

Samostojen koncert moškega pevskega zbor DELAMARIS in ženskega pevskega zbor

Dobro leto je minilo, ko je bilo v Izoli ponovno slišati po večletnem premoru domačo zborovsko pesem. Pobudo za ustanovitev zborov so dale vse politične in družbene organizacije, zlasti pa se je za to zavezal in tudi pozneje budno spremljal delo zbor Občinski odbor SZDL. Tako je začel delati pod pokroviteljstvom kombinata Delamaris takrat še maloštevilni moški pevski zbor. Pozneje se je vključil kot pevška sekcija k DPD Svoboda, vendar pa je obdržal ime po svojem po-

Uspela prireditve v Pridvoru

Preteklo nedeljo je dramska družina Svoboda v Pridvoru uprizorila Marinčev komedijo v treh dejanjih »Poročil se bom s svojo ženo«. Kljub temu, da so nekateri mladi igralci prvič nastopali na odru, so dobro odigrali svoje vloge. Vsi nastopajoči pa so s svojim izvajanjem pokazali, ko-

NASTOP FOLKLORNE SKUPINE V DVORIH NAD IZOLO

Folklorna skupina iz Portoroža je te dni prekinila zimsko vadbo in gostovala v Dvorih nad Izolo z bogatim folklornim programom. Številni obiskovalci te zanimive prireditve, ki so dvorano napolnili do zadnjega kotička, so bili navdušeni nad narodnimi plesmi. Ta prireditve je ponovno pokazala, da je zanimanje za narodne plesne živo.

IZOLSKA SVOBODA GOSTOVALA V POSTOJNI

Člani amaterskega odra »Frano Sornik« DPD Svobode iz Izole so v nedeljo prvič gostovali v Postojni. V dvorani Kulturnega doma v Gregorčičevem drevoredu so popoldne in zvečer uprizorili komedijo v dveh dejanjih Marina Držiča »Triptče de Utoleče« v režiji Staneta Skamena. Gostovanje domačega amaterskega odra, kakršnih si še želimo, je pomnilo za prosvetno življenje Postojne lepo poživitev.

Klub in sekcije SZDL

V POSTOJNSKI KOMUNI LEPO SODELUJEJO

»V našem okraju še vedno govorimo, da med klubi prednjači postojnski, čeprav nekateri že re-

sno ogrožajo njegovo prvo mesto.« je pol za šalo in pol za resdejal pred kratkim eden vidnih predstavnikov našega kulturno-prosvetnega življenja. Resnici na ljubo pa je treba priznati, da so se v Postojni pošteno zganili po kratkem postanku na lovorikah slave prvega kluba v Sloveniji.

Da dosega klub prav lepe uspehe, da priteguje številno občinstvo in ima solidno zasnovan program, o tem smo že pisali. Prav gotovo pa so ti uspehi pogojeni tudi v plodnem medsebojnem sodelovanju kluba s sekcijami SZDL in Domom JLA v Postojni.

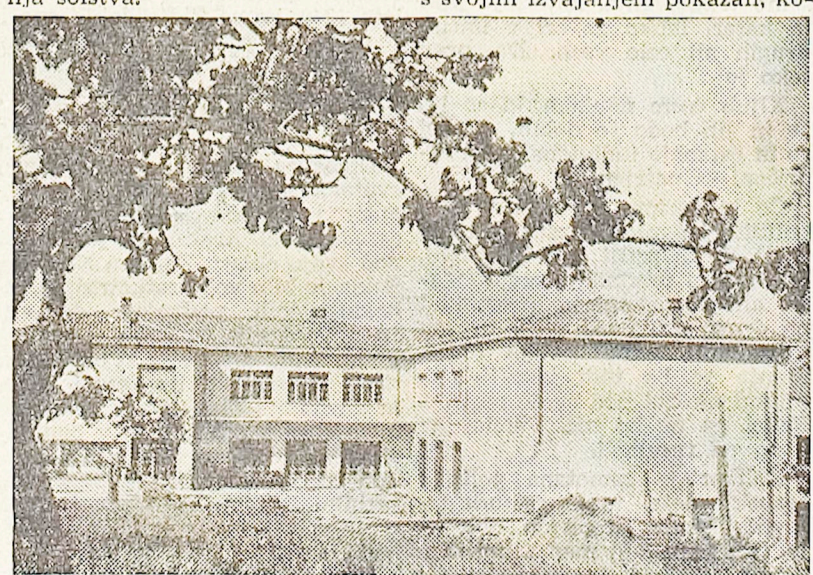
Sekcije SZDL v Postojni — za urbanizem, zunanje-politično, za turizem in gostinstvo, za trgovino, za telesno vzgojo — imajo namreč svoj program dela, ki ga koordinirajo in povezujejo s klubskim. Ena teh oblik so debatni večeri v klubu. Tako je bil do-

zdej že tak večer, ki je nosil naslov »Pogovor z bravic«, predviden je bil zelo zanimiv večer, kjer naj bi si pogledali naravnost iz oči v oči in si natočili čistega vina trgovci in potrošniki. Tega večera ni bilo, ker je bila udeležba zaradi izredno slabega vremena premajhna. Uspelo pa je imeti debatni večer o vprašanjih urbanistične ureditve mesta in o vprašanjih telesne vzgoje. Ena najaktivnejših sekcij SZDL pa je zunanje-politična. Člani aktivna komisije za idejno-vzgojna vprašanja pri občinskem odboru SZDL so temeljito proučili obsežen študijski material in vodijo zdaj debatne večere na terenu kot predavatelji ter odgovarjajo na vprašanja poslušalcev. Ti debatni večeri so v številnih klubih postojnske komune zelo dobro obiskani.

V Postojni se dobro zavedajo, kaj pomeni dobra propaganda in pravočasno obveščanje. Zato tudi vsako klubsko prireditve in debatni večeri napovedujejo 14 dni prej pri reklamah pred kino predstavami, nekaj dni prej pa se objavijo z lepaki.

SEMINAR ZA NOVE ŠOLSKE ODBORE V KOPRU

Občinski ljudski odbor Koper prireja v koprskem Dijakem domu dne 3. februarja enodneveni seminar za nove predsednike šolskih odborov, za upravitelje šol in tiste člane sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev, ki sestavljajo pravilnike o delitvi osebnih dohodkov. Ena glavnih tem na seminarju pa bo poleg pravilnikov poudarjena vloga šolskih odborov v novem sistemu sofinansiranja šolstva.

Zadružni dom v Pridvoru pri Kopru je resnično središče družabnega in kulturnega življenja ne samo za to vas, marveč tudi za okolico

kulturna kronika

UMRL JE IVAN MESTROVIC

Na svojem domu v mestu South Beandu v zvezni državi Indlani — ZDA je umrl pretekli teden zaradi srčne kapi svetovno znani, slavni in veliki jugoslovanski kipar Ivan Mestrovic na pragu 80-letnice svojega življenja. Po njegovi lastni želji ga bodo pokopali v rojstnih Otavican v Dalmaciji.

Kot sin revnih dalmatinskih kmetov (rojen 15. avgusta 1883) je bil Mestrovic pastir. V šolo ni hodil. Sam se je naučil brati in pisati. Ljubil je glasjarje in ljudske pevece, na paši pa je začel sam rezljati vretena, buče, palice. V otroški domišljiji so se začeli porajati bodoči junaki, suznji, veliki možje in žene. Davno je že tega, ko je »Narodni list« v Zadru objavil kratko notico o nadarjenem 15-letnem kiparju. Življenjske postaje Drniš, Zagreb, Split, Dunaj, Pariz. Trdo delo, stradanje in prvi uspehi. Tudi prve razstave in visoka priznanja. Živel in ustvarjal je v tujini, vendar je marsikatero njegovo delo priromalo v domovino. Leta 1959 je po dolgih letih tujine obiskal svojo Dalmacijo. Tudi ob tej priložnosti je daroval več svojih del domovini, posebno Splitu in vasi Otavice, kjer je poleg tega zgradil šolo in zdravstveno postajo. V tej vasi bo našel tudi svoje zadnje počivališče.

JUGOSLOVANSKE AKADEMJE POCASTILE ANDRICA

Svet Jugoslovanskih akademij znanosti in umetnosti je skupno z akademijami znanosti in umetnosti Srbije, Hrvatske, Slovenije in Zvezo književnikov Jugoslavije priredil posebno sejo v čast letošnjemu Nobelovu nagradencu za literaturo Ivanu Andriću. Posebna svečanost je bila v prostorih Srbske akademije znanosti, udeležili pa so se poleg številnih članov jugoslovanskih akademij mnogi kulturni in javni delavci.

TUDI O MANJŠINSKEM ŠOLSTVU

Republiški svet za šolstvo je imel pretekli teden redno sejo, na kateri so razpravljali o predloženem osnutku zakona o manjšinskem šolstvu, o poročilu sveta za šolstvo in njegovega Zavoda za napredek šolstva v preteklem letu in o finansiranju izobraževalnih ustanov. Razen tega so razpravljali še o zaključnih izpitih na gimnazijah.

VITTORIO DE SICA NA FESTIVALU V SAN REMU

Na zaključnem koncertu festivala popevk v San Remu bo 10. februarja konferencier znani filmski igralec in režiser Vittorio de Sica. Pričačujejo, da bo italijanska televizija ugodna zahtevi glasbenih založnikov in številnih ljubiteljev glasbe ter spremenila svoj prvotni sklep, in prenajala tudi prva dva večera popevk, 8. in 9. februarja. Kot častna gostja bo sodelovala na festivalu tudi znana francoska pevka Edith Piaff.

LETOS BO POUDAREK NA KOMEDIJI

Jugoslovanski gledališki festival Sterijino pozorje, ki je postal že tradicionalen pregled dosežkov in uspehov naših gledališč in domačih dramske ustvarjalnosti, bo letos v znamenju komedije. Rok za prijavo je letos do 28. februarja, pravico sodelovanja pa ima vsako poklicno gledališče v državi. Možnost pa obstaja, da si pridobijo pravico sodelovanja na Sterijinem pozorju tudi občasne gledališke skupine, sestavljene iz poklicnih gledališčenikov, prav tako pa ansambl igralških akademij.

Tudi letos bo sodelovalo na Sterijinem pozorju Slovensko gledališče iz Trsta. Prijavili so dve deli, in sicer Tavčarjev »Zeh pred smrtjo« in Lukesove »Prigledbe zemlje«. Do zdaj so Tržačani sodelovali že na treh Sterijinih pozorjih.

PRVA NAGRADA SLOVENSKE ILLUSTRATORKE

Na tradicionalni razstavi ilustracij v umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu v Beogradu so podelili prvo nagrado »Zlato pero Beograda — 1962« slovenski slikarki Lidiji Osterc za njene barvne ilustracije Grimmovih pravljic. Nagrado podeljuje Združenje umetnikov uporabne umetnosti, Zveza založnikov in delavska univerza »Djuro Salaj« v Beogradu. Nagrade in častne anikete je dobilo še 6 ilustratorjev, na razstavi pa je na ogled okoli 300 del.

